

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „KMECKO DELO“

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 32 din, polletno 16 din,
četrtletno 9 din; inozemstvo 64 din.
Poštno-čepkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.

Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
din 2000—, pol strani din 1000—,
četrt strani din 500—, 1/8 strani
din 250—, 1/16 strani din 125—
Mali oglasi vsaka beseda din 1—

Boji za osvoboditev Norveške

Pred odločilno bitko na kopnem

Nemcem je uspelo, da so zasedli Oslo, Stavanger, Bergen, Trondhjem in Narvik. Najmodernejše nemške sile so zbrane okrog Osla in so napredovale proti severu in švedski meji.

Norveška je razglasila mobilizacijo šele tedaj, ko so Nemci že bili v njenih glavnih pristaniščih. Od tedaj do danes računajo, da ima Norveška pod orožjem 60.000 mož. To norveško armado so znatno podprli Angleži in Francozi.

Švedski listi poročajo, da so se že izkrcale zavezniške čete na Norveškem, predvsem na treh mestih: pri Narviku, pri Namsosu in pri Moldeju v Romsdalskem fjordu južno od Trondhjema, na vходу v važno dolino Gudbrandsdal. Švedski poročevalci cenijo, da je sedaj na Norveškem do 60.000 zavezniških vojakov, in sicer dve diviziji Francozov in ena divizija Angležev. Na vsakem izmed omenjenih mest je bila po teh poročilih izkrcana po ena divizija, neprestano pa prihajajo še nova ojačenja. Glavna vojska se zbira pri Namsosu. Tu imajo zavezniki svoj glavni stan v Stenskjeru in pripravljajo očitno večji pohod proti Trondhjemu.

Nemci so poslali svoje čete v Levanger ob Trondhjemskega fjordu v smeri proti severu, da se zavarujejo pred možnostjo zavezniškega napada. Prav tako so bili poslani nemški oddelki proti jugu od Trondhjema. Glavno bitko pričakujejo pri Trondhjemu, iz katerega se je izselilo 70.000 prebivalcev, kar znaša več nego polovico.

Angleži so se izkrcali tudi južno od Trondhjema v Andalsnesu in so obšli Nemce v odseku Trondelag. Nemci držijo v svojih rokah še močno utrjeno postojanko Trondhjem-Storlien.

Angleške čete so stopile v borbo z Nemci severno od norveške prestolnice Oslo. Po poročilih iz švedskega glavnega mesta Stockholm so Angleži vzeli Nemcem Hamar. Razume se, da je treba to vest za sedaj sprejeti z vsemi pridržki. Iz Stockholma poleg tega javljajo, da imajo angleške čete, ki so severno od jezera Mjöße stopile v zvezo z norveškimi četami, tanke in drugo težko orožje. Potem je mogoče, da prodirajo Angleži proti Hamarju iz Andalsnesa ali pa v smeri iz Laerdala, morebiti pa istočasno z obeh smeri. Nemci so poskušali preprečiti zavezniško fronto na tem odseku z izkrcavanjem čet s padali pri Andalsnesu in Dombasu. Toda s padali pri Andalsnesu in Dombasu.

Največji letalski boji v sedanji vojni

Zadnje dni se bijejo na severu v sedanji vojni največji boji v zraku med zavezniškimi ter nemškimi letali.

Angleški letalci so odkrili na svojem poletu na od Nemcev zasedeni Danski veliko nemško letalsko oporišče v Aalborgu. Od tam so dovažali Nemci svoje čete po zraku na Norveško. Letališče je bilo opremljeno s signali za nočne polete.

Angleži poročajo o tem napadu: Letalci so se pojavili nad alborškim letališčem tako nenadno, da Nemci niso utegnili streljati. Velik nemški žaromet, ki je razsvetlil ob napadu nebo, je bil kmalu uničen po težkih bombah. Med nenadnim napadom je bilo letališče popolnoma razrušeno. Nekaj angleških letal se je spustilo čisto nad letališče in fotografiralo tri zaradi bomb nastale požare.

Nemško uradno poročilo o angleškem napadu na Aalborg pravi, da so nemški letalci in protiletalski topovi sestrelili štiri angleška letala.

Druga skupina angleških bombnikov je z razstrelilnimi in zažigalnimi bombami zasula nemška letalska oporišča v Stavangerju in Kristiansundu na Norveškem. Po angleških poročilih je napad na Stavanger uspel: uničeno je letališče do neuporabnosti in več nemških pomorskih letal. Angleški napad na Kristiansund je po angleškem uradnem zatrdilu povzročil na letališču veliko škodo, ker je bilo

uničenih ter razdejanih 40—50 nemških letal raznih znamk.

O teh največjih letalskih spopadih trdi angleški letalski strokovnjak, da se Nemcem ni posrečilo z bombniki nadomestiti premoč Angležev na morju. Dosedanji srđiti napadi nemškega letalstva niso mogli preprečiti svobodnega gibanja zavezniške mornarice ob obali Norveške.

Pa tudi Nemci niso držali rok križem. Njihove letalske eskadrilje so letale na vse strani in metale bombe na razna oporišča. Tudi Nemci poročajo o angleških izgubah.

Pri teh poletih so letala večkrat kršila nevtralnost držav in poročajo, da je nemško letalo moralo pristati v Švici, nad Belgijo so bili boji med nemškimi in francoskimi letali, Švedska je pa protestirala, ker je večja skupina nemških letal plula nad njenim nevtralnim ozemljem.

Teško je presoditi izgube na obeh straneh, ker vsak trdi svoje. Dejstvo pa je, da so bile izgube v zadnjih dneh velikanske.

Mirnejše ozračje v Italiji

Po trditvah švicarskega lista »Neue Züricher Zeitung«, katere so objavili tudi slovenski časopisi, je bilo sredi minulega tedna opaziti, da se pripravlja Italija na vstop v vojno na strani Nemčije.

V Angliji so način, kako je italijanski tisk poročal o vojni na Norveškem, kjer je govoril o porazu angleškega brodovja, razlagali kot napoved italijanskega vstopa v vojno. Prav tako so v Londonu vzeli zelo resno poročila, ki so jih dobili o mobilizacijskih ukrepih italijanske vlade ter o gibanjih italijanske vojske in mornarice. Angleški mornariški minister Churchill je že 11. aprila v svojem govoru jasno povedal, da naj nikdo ne misli, da je angleško vojno brodovje toliko zavzeto na Skandinavskem, da ne bi imelo časa brgati se za položaj v Sredozemlju in da ni prav, ako kdo misli, da se bo Anglija, ki je sedaj na morju precej zavzeta na severu Evrope, manj zanimala za Sredozemlje.

Angleži in Francozi so imeli pravico, da so v zadržanju Italije v zadnjih dneh videli poskus, da se ustvari razpoloženje, ki naj Anglijo in Francijo ovira, da bi šli hitro na pomoč Norveški. Toda Anglija in Francija svojih načrtov na severu kljub temu nista spremenili in sta objavili, da sta tudi pripravljena na Sredozemlju, kjer želita sicer prijateljstvo Italije, a bi radi vedeli, pri čem prav za prav sta.

Potem so prišle pomiritve v italijanskem tisku in sedaj, ko gledamo nazaj, lahko smatramo sredino preteklega tedna kot usodni odločilni trenutek. Razume se, da je odložitev samo začasna, ker si je Italija izrecno pridržala pravico svobodnega nastopa. Anglija in Francija pa bosta storili vse, da Italijo obdržita v nevtralnosti in poglavitno sredstvo, s katerim mislita, da bosta ohranili Italijo nevtralnno, je izjava, da se bosta vsaki spremembi obstoječega položaja v Sredozemlju, kot je določeno v angleško-italijanski pogodbi iz leta 1938., z orožjem v roki zoperstavili, to se pravi, prevzeli vso odgovornost.

V usodnih trenutkih preteklega tedna se je v Parizu in v Londonu opazilo razpoloženje, da bi Anglija in Francija raztegnili oblubo oboroženega jamstva tudi na tiste balkanske države, ki do sedaj takšnega jamstva nimajo (jamstvo imata do sedaj samo Grčija in Romunija). O tej možnosti so v Parizu in v Londonu resno govorili v zvezi z vznemirjenjem, ki je po jugovzhodu Evrope zadnje dni zavladalo v pričakovanju nekih dejanj od strani Italije. Zavezniki so namreč vzeli v račun možnost, da bi se Italija polastila nekaterih postojank, ki bi ji pozneje v sredozemski borbi proti njim prišle prav, ne glede na to, da bi takšen nastop Italije prinesel dokončni dokaz za to, da Nemčija in Italija sodelujeta složno in skladno.

Občinske volitve na Hrvaškem

Ban banovine Hrvatske je s svojim odlokom razpisal občinske volitve na Hrvaškem za podeželske občine. Volitve bodo v nedeljo, 19. maja. Vršile se bodo na osnovi spremene-

njenega volilnega reda. Glasovanje bo javno. V drugih delih države občinskih volitev še ne bo. O razlogih za to govorimo na drugem mestu.

Nezlomljiva notranja fronta

Oznaka sedanje vojne je njena totalnost (celost). Ne vojskuje se samo vojska proti vojski, kakor je to bilo v preteklosti, marveč narod se vojskuje zoper narod. Vojskuje se na kopnem, na vodi in v zraku. Vojskuje se z modernimi pripomočki propagande, ki naj vpliva na duha in voljo posameznih ljudi v vsakem narodu. Vojskuje se z vsemi tehničnimi sredstvi sodobnega napredka, kojih dobršen in najbolj učinkovit del preteklosti ni poznala. Sedanje vojskovanje se ne briga za pisane in svečano podpisane pogodbe. Ne priznava načel naravnega in tudi ne mednarodnega prava. Z vsemi sredstvi in brez vsakega ozira stremi samo za enim ciljem: za totalno zmago, ki pomenja popolno uničenje premanega naroda.

Sedanja vojna kaže teženje (in v tem se tudi javi njena celost), da hoče zajeti ves svet ter razširiti svoje krvave kroge na čim več narodov. Duhovno in gmotno je že itak potegnila v svoje območje vse evropske narode in v večjem ali manjšem obsegu tudi izvenevropske države. Zadnji čas je strahotni polip vojne potegnil v svoj pošastni objem skandinavski sever Evrope: Dansko in Norveško. Švedska je pripravljena, da bo pošast svoje krvave roke kmalu raztegnila tudi po njej. Belgija in Nizozemska nihata nestalno med mirom in vojno in s strahom pričakujeta tistega trenutka, ko bo to nihanje silovito ustavljeno ter bo nihalo udarilo na točko in ostalo na točki, kjer je s krvavimi pismenkami zapisano: vojna.

To je memento za vse male države in narode: Spomni se usode Čehov, Poljakov, Fincev, DANCEV in NORVEŽANOV! Ta memento ne

sme vplivati strašilno, marveč budilno in bodrilno: Bodimo na oprezi! Ne dajmo se zaplesti v mreže, ki se mečejo proti nevtralnimi državam zdaj z ene, zdaj z druge strani vojskujočih se taborov. Ne razvnamajmo se preveč v simpatiji (nagnjenjih) za eno in v antipatiji (mrzenju) za drugo stran. Poznajmo samo eno veliko simpatijo: svoj lasten narod in svojo narodno državo! Največja naša briga bodi: obvarovati svojo zemljo nesreče, svoje ljudstvo pogina, ohraniti in obraniti narodu neodvisnost in državi neokrnjenost!

Predvsem velja: nevtralnost mora biti zavarovana. Beseda ni nobeno zavarovanje. To dokazuje usoda Danske, ki je zadnja leta izvršila svoje popolno razoroženje, da se niti ne bi mogla ustavljati vojaškemu osvajanju po tuji sili, s katero je imela prijateljsko pogodbo. Norveška je bila prej na istem pacifističnem (miroljubnem) stališču in je šele zadnje leto pred izbruhom sedanje vojne začela nekoliko izpopolnjevati svojo oboroženo silo. Dober primer zavarovane nevtralnosti pa nudijo švica, Belgija in Nizozemska s svojimi utrjenimi ali drugače zavarovanimi mejami in z vsestransko vojaško pripravljenostjo.

Poleg zunanjega zavarovanja je tudi potreben obrambni duh državljanov, to je pripravljenost državljanov, da žrtvujejo za obrambo naroda in države vse, kar je treba: gmotne žrtve, žrtve časa in če treba tudi kri. Vatikanski (v okolici papeža izhajajoči) list »Osservatore Romano« je nedavno z ozirom na dogodke na evropskem severu zapisal: »Napadena država se brani! Brani se, kakor more, a žrtvovanje za obrambo lastne zemlje

ni nikdar zaman, četudi je neuspešno. Ta obramba je moralne vrednosti, ki je iznad vseh političnih koristi, ki bi mogle svetovati zelo lahke prilagoditve (namreč tujemu napadalcu). Vsak pošten človek, ki ljubi svojo domovino, ne more drugače kakor s spoštovanjem gledati na mali narod, ki skuša braniti svojo zemljo, pa čeprav le z neznatnimi silami in neznatnim uspehom.«

Odločilna je obrambna volja naroda. Čim večja je ta volja, tem močnejši je narod. Ta volja se predvsem kaže v izgraditvi krepke armade. Naša armada je najbolj učinkovito varstvo naše domovine. Vredna je vse podpore, gmotne in osebne. Službo, ki jo mora vsak opraviti v armadi, naj opravi vsak v duhu tiste pripravljenosti in požrtvovalnosti, ki jo zahteva ljubezen do domovine. Mobilizacije v naši državi ni bilo in je tudi ne bo, ker za našo državo in njene sosede ni neposredne vojne nevarnosti. Potrebna pa je mobilizacija duha. Vsi državljani morajo biti pripravljeni storiti in prispevati vse, kar je potrebno, da se odbije vsak eventualni (mogoči) napad na našo državo, naj pride od kogar koli. Samo takšen narod in takšna država uživa danes spoštovanje sveta. To je država s strnjeno notranjo fronto ljudstva, katera sega od enega konca države do drugega in je nezlomljiva. To je fronta mirne krvi, ki se ne da razburiti od nobenih lažnivih, še tako gorostasnih vesti, ki jih danes agenti tujih držav kar trumoma sipljejo med ljudstvo. To je fronta domovinske ljubezni in narodne zavednosti in odločnosti, ki stoji na braniku našega naroda in naše jugoslovanske države.

Ne zamudite prilike za razdolžitev in okrepitev kmečkih domov!

Preteklost nas uči, da vlada splošno blagostanje, če stare države propadajo in se ustvarjajo nove. To smo izkusili tudi Slovenci ob prevratu.

Med vojno so bili malodane vsi krepkejši možje in fantje na frontah. Ženski svet se je doma sam ubijal s posestvom in otroci. Položaj je bil na prvi pogled obupen. Za k vojakom vpoklicane moške moči je izplačevala država podpore. V mnogih siromašnih hišah, kjer je bil denar tujec, je prihajal med vojno mesečno. Z izplačanimi podporami je marsikatera pridna kmečka žena začela odplačevati dolgove in je domačijo razdolžila ter rešila medtem ko je bil mož na bojišču ali v ujetništvu. Rešitev kmečkih domov je bila med vojno dokaj pogosta v primerih, ko je bil gospodar zapravljevec in pijanec pri vovkah.

Koliko slovenskih mož se je vrnilo po vojni na domove, kateri so bili na največje začudenje vrnivših brez dolgov in trdni po pridnosti in štedljivosti dobrih žen.

Nikakor nočemo trditi, da je bilo povsod tako. Dokaj lahkoživih žen je žalibog pognalo podpore v zlo popivanja, lahkomišelnega veseljačenja in nemoralnega življenja.

Blagostanje ob prevratu

Stara Avstro-Ogrska je propadla in dediči so si jo razdelili. Kljub dolgotrajni vojni je bila dediščina zelo velika in izdatna za nekaj let.

Vsi starejši se še dobro spominjajo, koliko je bilo denarja ob prevratu. Mladina, kočarji in viničarji so razpolagali s tisočaki. Vse se je lahko prodalo in preplačalo v gotovini.

Blagor taistim, ki so spoznali ta čas, odplačevali dolgove in ustvarjali prihranke!

Še bolj pa se je bila razpasla slaba naveda lahkega zaslužka in še lažjega zapravljanja. Pilo se je tedaj, prepevalo ter razmetavalo z denarjem v prepričanju, da bo to lahkoživno stanje trajalo v novi državi kar naprej.

Tako pa ni bilo samo pri nas, ampak povsod, kjer je šlo za propast stare in za porod in rast nove države.

Iztrenjenje in pomanjkanje

Prevratna dediščina je bila v nekaj letih porabljena. Sledila sta počasno iztrenjenje ter bridko pomanjkanje.

Proizvodnja v agrarnih državah se je dvignila. Cene poljskim, vinogradnim ter gozdnim pridelkom so padale ter padale in povrh se je še vsaka na novo nastalih držav obdala s carinskim zidom.

Iztrenjenje iz prevratne preobilice je zopet najbolj občutil kmet. Vse, kar je pridelal, tega je bilo več nego dovolj in je moral ponujati svoje blago pod pridelovalno ceno. Kar pa je potreboval kmet industrijskih izdelkov, so bili precej nad njegovo kupno močjo. Prepadu cen med kmečkim in industrijskim blagom se je še v teku let pridružila ter stalno večala potreba državne obrambe in oboroževanja. Davki so rasli z vsakoletnim državnim proračunom. In vse državne obremenitve je seve najbolj čutil pri nas najštevilnejši kmečki stan.

Zadolžitev kmeta

Pri stalno se dvigajočih davkih, slabih prodajnih možnostih in predragemu nakupu je morala nujno slediti zadolžitev kmeta. Prevratni iztrenitvi je sledila zadolžitev predvsem onih domačij, kojih lahkomišelnost go-

spodarji niso prihranili ničesar v dobrih letih. Vsestranske in večletne gospodarske krize so kmete brez prihrankov in pri življenju na lažjo roko pritirale na rob propada. Ker so uvideli na vladnih mestih sigurnost propasti tolikerih in tolikerih kmečkih domačij, jim je priskočila na pomoč oblast s kmečko zaščito in stopnjevalno razdolžitvijo. Tudi ta rešilni korak vlade je prav za prav le malo zalegel ter pomagal, ker se cene kmečki proizvodnji niso dvignile, izdatki za nakup pa so rasli z davki vred. Pokrajine, katere so si ob prevratu najbolj pomogle, so zdrknile na — kant! Med temi so bili predvsem naši na lesu in lesnih izdelkih bogati kraji. Sovjetska Rusija, Finska, Norveška in Švedska so s svojo konkurenco tako rekoč izločile naš lesni trg v inozemstvu. Naš les je romal leta v tujino daleč pod ceno. Z lesnim izkupičkom z gozdovi založeni gospodar nikakor ni mogel kriti svojih nujnih izdatkov in je drčal navzdol, dokler mu ni zapel boben.

Hmelj in vino sta v letih krize v cenah kolebala navzgor in navzdol, a ni ju potlačila najhujša kriza tako usodepolno kakor les.

Zopetno vojno stanje

Naenkrat je zajelo Evropo lansko jesen zopet vojno stanje, v katerem izginjajo ob prevratu nastale države. Vojna sreča omahuje za enkrat sem ter tja.

Jugoslavija kot agrarna in strogo nevtralna država je prišla v sedanji vojni posebno do veljave, kar se tiče izvoza. Cene agrarni proizvodnji in predvsem pa lesu tedensko rasejo. Posebno se dvigajo lesne cene, ker so odpadle za nedogleden čas vse države, ki so bile več let v inozemstvu nevarne konkurentinje našemu lesu. Danes najlepše in brez po-

sebnega truda zaslužijo oni, ki lahko sekajo, žagajo in spravljajo v tujino za gotov denar celo sveži les. Nenadoma se je zbudil v krepko življenje naš na pol mrtvi lesni trg, ki je danes v položaju kakor v dobi prevrata pred več nego 20 leti.

Pri poudarjanju blagostanja lesne kupčije moramo žalibog tudi podčrtati žalostno dejstvo, da le nekateri prav razumejo ter obračajo klic časa in prisluzeni lesni izkupiček pravilno uporabljajo za podvig svojih že precej razrahljanih domov. Veliko je takih posestnikov gozdov, ki so se že zopet predali povsem krivi veri, da bo na lesnem in sploh kmečkem trgu zmiraj ali vsaj dolgo tako in da je še dovolj časa za odplačevanje dolgov, izplačilo dedičev, nakup raznih potrebščin in za štednjo za nepredvidene prilike.

Pogled za 20 let nazaj

Noben čas ni tako nesiguren, kakor je sedanjí vojni. Danes ne vemo, kaj bo jutri v gospodarskem oziru.

Kmetje, ki danes svoje proizvode dobro prodajate, pogledjte samo za 20 let nazaj!

Zasedanje Kmetijske zbornice

Zadnjo soboto dopoldne je otvoril g. predsednik Martin Steblovnik v Ljubljani šesto zasedanje Kmetijske zbornice. G. predsednik je poudaril, da Kmetijska zbornica v zadnjem času ni mogla izvesti kakih večjih načrtov radi obče negotovosti, v kateri živimo pri sedanjem mednarodnem zapletljaju.

Za g. predsednikom je podal glavni tajnik g. dr. Lavrič obširen pregled razvoja na tujih in domačih tržiščih v lanskem in letošnjem letu.

Na tokratnem zasedanju je bilo po uredbi o Kmetijskih zbornicah ugotovljeno, da poteče z junijem mandat polovici izvoljenih članov in so izpadli z žrebom svetniki v okrajih: Celje, Črnomelj, Gornji grad, Kočevje, Kranj, Laško, Lendava, Ljutomer, Logatec, Maribor desni breg, Ptuj, Slovenjgradec in Škofja Loka. Ti okrají bodo volili letos nove svetnike v Kmetijsko zbornico.

Na zasedanju je bila soglasno izražena glavna zahteva po samostojni banovini Sloveniji s pravicami, kakor jih je dobila banovina Hrvatska.

Za zaščito pasivnih krajev

Kmetijska zbornica se je bavila z zaščito glede prehrane pasivnih krajev, med katere spada tudi Slovenija. Velik del kmečkega prebivalstva, zlasti v pasivnih predelih naše države, mora kupovati žito in zato se ne more

Vstala bo pred vami slika medvojne in obprevratne dobe in tej sledečih hudih let...

Sedaj je čas, da poplačate dolgove, popravite razklopotana poslopja, oskrbite izplačilo dedičin in skušate z varčnostjo podpreti svoje domačije, da jih ne bodo po zaključku vojne prevračali in gonili na boben slabejši časi!

Pravočasni opomin in klic

Zgodovina resno uči ter opominja ne samo državnike in kapitaliste, ampak tudi kmeta.

Kmet, ki danes lepo izkupiš za svoje blago in osobito še za les, obrni prisluzek tako, da bo tvoj dom brez dolga, opremljen s potrebnim, utrjen in bo še hranil nekaj gotovine za dobo, ko leta in leta ne bo tako ugodnih prodajnih prilik, kakor so sedaj v dobi ugodne izvozne prilike.

Svarimo pravočasno pred lahkomišelnim zapravljanjem in ponovno kličemo: očistite kmečke domove dolgov in podprite jih z vsem potrebnim, da bodo trdnjave za čase, ko bo kmet zopet poceni prodajal svoj pridelek in drago plačeval razne nakupe!

strinjati niti z dosedanjo politiko žitnega režima, še manj pa s položajem, kakor je nastal v zadnjem času na trgu pšenice in koruze, od katerega ima korist majhen del večjih posestnikov iz žitorodnih krajev, ki niso bili prisiljeni prodati svojega pridelka ob žetvi pri nizkih cenah, in pa tuji prekupčevalci. Prizadeta pa je s tem razvojem poleg ostalih stanov široka plast kmečkega prebivalstva, ki ne pridela dovolj žita. Kmetijska zbornica zahteva za vse kmetijske pridelke ne izvzemši žitaric, dobre cene, ki pa morajo biti stalne, tako da dobi iste cene majhen kmet, ki

Po Jugoslaviji

Občinske volitve so nekateri napovedovali kot nekaj, kar se bo zgodilo v najbližji bodočnosti. Mi smo tem napovedim dostavili besedo »bajek«, s katero smo označili njihovo negotovost. Da smo imeli prav, dokazujejo vesti, ki so prispele iz Beograda. V merodajnih krogih v Beogradu namreč prevladuje mnenje, da se je za zdaj treba občinskim volitvam še izogniti. Razlog je v tem, ker imajo občinske volitve zlasti v dobi, ko še drugih volitev ni, izrazito političen značaj. Vsaka politična stranka bi poskusila, da pokaže

je prisiljen prodati takoj ob žetvi, kakor večji proizvajalec. Vsaka možnost špekulacije mora biti preprečena. S cenami žita pa morajo iti v skladu cene drugih kmečkih pridelkov, zlasti živinoreje. To stališče zbornica tembolj in vnovič poudarja, ker ni letos prvič, da je prišlo zaradi izvozne politike in politike cen na žitnem trgu v poznejših mesecih po žetvi do položaja, ki močno ogroža tudi široko plast kmečkega prebivalstva.

svojo politično moč. V tem primeru so politični spopadi in boji neizbežni. Takšen razvoj notranje političnega življenja pa bi ne bil brez nevarnosti in sedanjih resnih in dnevno se menjajočih mednarodnih prilikah.

Dr. Stojadinovič interniran. Bivši ministrski predsednik dr. Milan Stojadinovič bi rad igral vlogo kakšnega führerja ali duceja. Tudi po svojem političnem padcu ne more mirovati. Beograjska policija je napravila hišno preiskavo v stanovanju dr. Stojadinoviča in njegovih najozjih sodelavcev bivših ministrov

Strelno orožje — stara iznajdba. Doslej so menili, da pred bitko pri Crecyju v Franciji leta 1346. še niso poznali in uporabljali strelnega orožja. V Oxfordu na Angleškem pa so našli rokopis iz leta 1326., ki omenja top in ga ima v trenutku strela tudi naslikanega. Še starejši nego ta rokopis, ki se imenuje »De Officiis Regium«, pa je »Memoira book«, ki obravnava zgodovino mesta Genta. Ta dokument pravi že leta 1313.: »To leto so iznašli puške in jih prvič uporabili.«

Mannerheim in njegova hči. Ena od katoliških hčera finskega maršala Mannerheima živi v Parizu. Lani poletí jo je maršal obiskal. Dva tedna je prebil v skromnem stanovanju svoje hčere v Passyju. Skupaj

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

16

»Sem! Sem!«

Tekel je proti vratom, ki so vodila v kuhinjo. V naslednjem trenutku je izginil v kuhinji. Karino, ki je stala blizu vrat, je sunil, da je padla. Nato je skočil k oknu, razbil na njem šipo in skočil ven. Drugi so drli za njim in so drug za drugim poskakali skozi okno. Rdečelasec, ki ga je borba s Fedorjem izčrpala, pa je bil prepočasen. Preden je mogel zapustiti sobo, so ga kmetje zgrabili.

Ko je Fedor videl, da je rdečkar v smrtni nevarnosti, je zavpil:

»Ne ubijte ga!«

Toda bilo je že prepozno. Kmetje so rdečelasca zgrabili za noge in roke, nekajkrat so zanihali z njim, potem pa so ga treščili v steno. Udarec je bil tako močan, da je lobanja počila in so se možgani izlili. Mož je obležal nepremično.

»Vstaja! Vstaja!« so vpili možje in fantje

Množica, ki je bila na dvorišču, jim je odgovarjala. Kmalu je bila vsa okolica polna vzklikanja in vpitja.

»Vstaja! Vstaja!« je odmevalo vseokrog.

Kmetje so iz sobe vdrli v kuhinjo. Od tam so skozi

okno poskakali na vrt. Rdečkarje so hoteli dobiti v roke. A prišli so prepozno. Ti so medtem poskakali v svoj avto in oddrveli proti Jaski.

Ko so kmetje videli, da so sodrugi pobegnili, so se vrnili na dvorišče. Nenehoma so vzklikali: Vstaja, vstaja! Rdeči vojaki, ki so bili v hlevu, so izkoristili zmenšnjava, ki je vladala na dvorišču. Zajahali so konje in oddirjali proti taborišču. Ko so se ljudje zavedli, so bili že predaleč, da bi jih mogli dobiti v roke.

Medtem se je tudi po vasi razširila vest o dogodkih pri Andrejevih. Vsak je hitel domov in domačim povedal, kaj se je zgodilo. Žene in otroci so vzklikali. Nekateri pa so jokali iz strahu pred bodočnostjo.

Oni, ki so imeli skrite puške in škatle z naboji, so hiteli, da so vse izkopali iz zemlje. Kmalu so bili vsi možje in fantje oboroženi.

Okrog vasi so se že slišali strelí, ker so konjeniki streljali na kmete. Toda nikogar niso zadeli, ker so bili slabi strelci in razdalja je bila precej velika. Sploh pa so se počasi umikali, ker so se bali tega, da se bodo tudi druge vasi uprle in jih bodo uporniki obkolili. Zavili so proti Jaski. Tudi tovorni avtomobili, ki so bili prišli iz Odese po žito, so pobegnili. V spomin na gospodarjenje rdečih sta ostala samo mlatilnica in lokomobila, sedaj osamljena, brez moči, kot znamenje tvari, ki jo je premagal duh.



Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino-le „Bayer“-jev Aspirin!

Ogl. reg. pod 5 br. 37692 od 22. XII. 1939.

Djura Jankoviča in Stošoviča. Najdeni so bili protizakoniti letaki z napadi na vladu in sporazum, na Dragiša Cvetkoviča in dr. Mačka. Vsebina teh letakov spada pod zakon o zaščiti države. Zato je bil dr. Stojadinovič interniran v mestu Rudniku.

Tuji postajajo nadležni. Razne države, med njimi Belgija, Nizozemska, Romunija, Madžarska in zadnji čas tudi Jugoslavija, so bile prisiljene podvzeti ostrejšje korake zoper nekatere tuje. Ne gre samo za špijone, marveč tudi za takšne ljudi tuje krvi, ki so trosili in še trosijo po raznih državah lažnive in razburljive vesti, da bi napravili zmedo med državljani. Zadnji čas se je število takih tujcev jako pomnožilo in njihova rovarska in kovarska delavnost se je povečala. Kakor se krt skriva pod zemljo, tako se ti ljudje skrivajo za raznimi krinkami, firmami in komisijami. Naposled je beograjska policija tem nadležnejšem stopila ostro na prste. Nekateri bodo izgnani, drugi pa, ki so zakrivali z zakonom prepovedana dejanja, bodo kaznovani. V naših krajih, ki so obmejni, je treba posebno strogo paziti na sumljive tuje, ki jih je zadnji čas še več med nami, kot jih je bilo prej. Državna oblast bo proti njim storila svojo dolžnost. Ljudstvo pa ima dolžnost, ne samo

da lažnivemu tujcu nič ne verjame, marveč da tudi oblastvo podpira pri zatiranju tega nadležnega mrčesa. Banska uprava v Ljubljani opozarja prebivalstvo, da se morajo strogo izvajati predpisi uredbe o zglaševanju prebivalstva. Vsako bivanje v kakem kraju se mora prijaviti krajevni policijski oblasti. Vsak hišni lastnik ali odgovorni upravitelj mora v 24 urah prigrasiti vsakega stanovalca, ki se vseli v hišo, in v istem roku naznani tudi njegov odhod. V kmečkih občinah velja dolžnost samo za tuje državljane in osebe, ki niso stalni prebivalci tiste občine.

»Slovenski narod« je zadel podoba »naprednega« Slovenca. V dopisu iz Maribora namreč pojasnjuje »naprednega« Slovenca z legendo o potujočem Kristusu in sv. Petru. Ko sta hodila po zemlji, sta videla ob cesti sedečega človeka, ki je bridko jokal. Njun poskus, da bi ga potolažila, je ostal brezuspešen. Nesrečnik je zatrjeval: »Meni ne more nihče pomagati.« Na vprašanje: »Zakaj ne?«, je odgovoril: »Ker sem Slovenec.« Boljše fotografije »naprednega« Slovenca bi bilo težko podati, kot je ta. Takšnemu nesrečnemu tipu kot je »naprednjaški« Slovenec, bi sama božja vsemodrost in vsemogčnost ne mogla pomagati.

se vračajoči delavci ob dravski brvi v Mariboru nezavestnega starejšega moškega. Ker je imel na glavi zevajočo rano, so poklicali reševalce, ki so prepeljali poškodovanega v bolnišnico, kjer pa je proti jutru izdahnil, ne da bi se bil zavedel. Gre za 69 letnega upokojenega železničarja Gašperja Dobnikarja s Koroške ceste v Mariboru. Smrtno ponesrečeni je gnal pod večer kravo v Studence. Na povratku mu je na koncu serpentinske steze, ki pelje iz Studencev na dravsko brv, spodrsnilo, priletel je z glavo ob betonski steber in si prebil lobanjo.

Huda nesreča kolesarja. V Strmi ulici blizu dravske brvi v Mariboru je padel s kolesa 26 letni trgovski pomočnik Ivan Kranjc in si je razbil glavo. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

Smreka zdrobila gozdnemu delavcu glavo. V Zg. Razborju nad Slovenjgradcem je smrtno ponesrečil pri podiranju v gozdu 36 letni gozdni delavec Ivan Podlinšek. Padajoča smreka ga je tako zadela na glavo, da mu jo je zdrobila in je bil pri priči mrtev.

Družinski oče se ubil pri padcu z ogrodja. V Dražencah na Dravskem polju se je zgodila 17. aprila nesreča, ki je zahtevala človeško življenje družinskega očeta. Med delavci, kateri so zaposleni na tamošnji novi stavbi, je bil tudi 47 letni zidar Anton Pišek. V trenutku, ko je hotel z ogrodja prestopiti na streho, je zgubil ravnotežje in padel v globino. Nesreča je hotela, da je priletel na kup opeke, kateri se je zrušil in ga pokopal pod seboj. Tovariši so prihiteli ponesrečenemu koj na pomoč in so ga izkopali izpod opeke ter je bil koj prepeljan v mariborsko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več rešiti življenja. Pišek zapušča ženo in nepreskrbljene otroke.

Transmisija zagrabila tovarniškega delavca. Transmisija je zagrabila 38 letnega tovarniškega delavca iz Majšperka. S hudimi poškodbami je bil revež oddan v ptujsko bolnišnico.

Železničar smrtno ponesrečil. Na postaji Ponikva se je zgodila 17. aprila smrtna nesreča. 35 letni železničar Vincenc Šlegl je prišel pod vlak. Odrezalo mu je desno roko in dobil je hude poškodbe na glavi ter po vsem telesu. Ponesrečenca so spravili v celjsko bolnišnico, kjer je 18. aprila umrl.

Pri padcu s kozolca si zlomil desno nogo. 65 letni gostilničar Avgust Rückl z Loznice pri Celju je padel s kozolca in si zlomil desno nogo.

Surovost vzrok smrti. V vasi Zavodnje nad Topolščico je pomagal tlačiti slamo pri posestniku Brglezu 60 letni dninar Jakob Napotnik. Radi počasnosti pri delu se je domači sin tako razhudil, da je starčka nahrulil in ga tudi potegnil s kolom po plečih. Radi udarca

Razmere na Poljskem

Angleška, francoska in poljska vlada so objavile tole izjavo:

»Angleška, poljska in francoska vlada so točno obveščene o protizakonitem postopanju nemških zasedbenih oblasti z ljudmi in zasebno lastnino na Poljskem. Zbrani podatki ne dopuščajo nikakega dvoma, da je Nemčija po celostnem napadu na poljsko civilno prebivalstvo sedaj pričela načrtno uničevati življenja in imetje Poljakov, zatirati omiko in vero poljskega naroda, ki je brez orožja. Nemčija je na najočitnejši način prekršila določbe 4. mednarodne haaške pogodbe s tem, da je vključila dele poljske države v nemško državo, čeprav vojna še traja. Množestveni pokolji, nasilno odzemanje posesti Poljakom, naseljevanje Nemcev na Poljskem, zaplenjevanje

poljskih zasebnih posestev in njihovo dodeljevanje naseljenim tujcem, zasega državnega imetja ter zgodovinskih in umetniških spomenikov, nasilno odseljevanje mladih Poljakov in Poljakinj v Nemčijo, zatiranje, cerkva in versko preganjanje, to so dokazi, da nemška vlada po načrtu uničuje poljski narod. Tako postopanje zasedbenih oblasti je v nasprotju z vsemi vojnimi zakoni in z omenjeno haaško pogodbo. Glede na to angleška, francoska in poljska vlada svečano in javno protestirajo proti takemu postopanju nemške vlade in njenih organov. Obenem znova zagotavljajo, da smatrajo Nemčijo za odgovorno za vse to početje. Angleška, francoska in poljska vlada odločno vztrajajo pri svojem stališču, da bo treba vse storjene krivice popraviti.«

Novice iz domačih krajev

Avto podrl kolesarja. Na križišču Koroščeve in Čopove ulice v Mariboru je podrl industrijalec Jurij Polak s svojim avtomobilom kolesarja Ludovika Jeriča, 18 letnega gojenca Vinarske šole. Sunek je pognal Jeriča več

metrov daleč in je obležal s poškodbami. Avtomobilist je takoj odpeljal kolesarja k zdravniku.

Padel na serpentinskem potu in se ubil. Dne 17. aprila opolnoči so našli proti domu

Fedor je ostal doma. Sedel je v sobi na klopi in držal roko, da bi mu jo mati zavezala. Karina je rano izprala z žganjem, nato pa jo zavezala z belim robcem.

Pred Karino in Fedorjem je stala Nataša. Žalostno ju je gledala. Zavedala se je, da se je vse to zgodilo zaradi nje in se tresla ob misli, da bo prišlo do še hujših stvari.

Fedor se ji je nasmehnil in ji prožil drugo roko.

Ob steni je ležalo truplo rdečelasca. Glava se je kopala v krvi...

*

Šubin je sedel v svoji sobi. Z užitek je pospravljaval velik kos belega kruha, zraven pa je srebal dobro mlečno kavo. Zadovoljen je bil. Malo prej se je vrnil od mlatilnice. Videl je, da je žito še bolj rodno, kakor je mislil. Tako bo mogel poslati v Odeso večjo množino, kakor je bil obljubil, in to bo v njegovo dobro. Priznanje in nagrada za dobro gospodarstvo mu ne bosta ušla.

Ko se je najedel, si je prižgal cigaro in sedel v naslanjač. Udalo se je sanjarjenju.

Nenadoma je zaslišal vpitje. Hitro je pogledal na zlato uro, ki jo je bil pridobil na boljševiski način.

»Ali je že konec odmora?« se je začudil. »Saj še ni minula ena ura. Lokomobila še ni žvižgala.«

Poklical je Natalijo. Ko je vstopila, ji je rekel:

»Pojdi in poglej, kaj se je zgodilo? Od kod prihaja vpitje?«

Natalija je odšla. Na večnem pragu je obstala. Zgledala je mnogo ljudi. Eni so prihajali, drugi odhajali. A vsi so vpili: »Vstaja! Vstaja!«

Prebledela je in se naglo vrnila v sobo. Šubin ji je z obraza bral, da je morala videti nekaj vznemirljivega. Hlastno je vprašal:

»Kaj si videla?«

»Na ulici valovi množica vaščanov. Vsi vpijejo: Vstaja! Vstaja!«

Šubin je debelo pogledal.

»Ni mogoče! Nisi prav slišala!«

Hitro je vstal in skočil k večnim vratom. Vrata je priprl in prisluškoval. Kmalu je uvidel, da je Natalija prav slišala. Vrnil se je v sobo. Njegov sicer rdeči obraz je bil blede.

»Zbežati morava! Hitiva, da čimprej prideva do vojaškega taborišča. Če naju bodo kmetje dobili, naju ubijejo!«

V naslednjem trenutku je načrt glede bega sprejmenil. Uvidel je, da se bo sam laže skrtil, zato je zapovedal Nataliji, naj ostane v hiši in zadrži upornike. Medtem se bo on rešil.

Vpitje se je slišalo že iz neposredne bližine. Iz krika in vika je odmevalo tudi Šubinovo ime.

sta s hčerjo hodila na sprehode in bila večkrat pri katoliški službi božji. Iz Pariza se je maršal odpravil v Lausanno, kjer je bil v ustih operiran. Mannerheim je že tedaj govoril, da bo v Evropi vojna, ni pa mislil, da bo Finska napadena. Ko se je zvedelo, da je bila sklenjena prijateljska zveza med Rusijo in Nemčijo, je dejal smeje se: »To je dobro, da imam spet zobe v redu! Zdaj bom mogel vsaj spet sam poveljevati svojim četam.«

Študentovska iznajdljivost. Tudi v Novi Mehiki na vseučilišču imajo šolnine, ki marsikateroga slušatelja hudo tarejo. Na univerzi v Portales se je zbralo devet slušateljev, ki so ustavnili neke vrste delniško družbo in kupili — kravo. Prvi kapital so

se je stari mož zgrudil in padel več metrov globoko. V brezupnem stanju so ga prepekljali v slovenjgraško bolnišnico, kjer je podlegel poškodbam, katere je dobil pri padcu.

V celjsko bolnišnico oddani poškodovani. Na postaji Žalec je lokomotiva zadela in odbila 51 letnega železničarja Antona Ograjenška iz Velenja. Ograjenšek je dobil hude poškodbe na glavi. 22 letni posestnikov sin Edward Štachel in 29 letna natakara Petka Verdevova s Polzele sta se peljala na motornem kolesu, katero se je zaletelo v drevo. Pri trčenju si je zlomila Verdevova desno nogo, Štachel pa si je desno nogo hudo poškodoval. — V Vitanju je povozil avtobus 29 letnega delavca Jožefa Mavha iz okolice Vojnika. Mavh je dobil hude poškodbe na glavi in na znotraj. — V Krekovi ulici v Celju se je zaletel s kolesom v avto 18 letni krojaški vajenec Valentin Teržan iz Podgorice pri Veliki Pirešici in si je močno poškodoval desno nogo. — Ko je 32 letni hlapec Ivan Obreza iz Zavodne pri Celju vozil po cesti z dvovprežnim vozom, sta se konja splašala. Obreza je padel pod voz. Kolesa so šla čezenj in mu hudo poškodovale obe nogi. — V št. Vidu pri Grobelnem je padel 80 letni dminar Miha Godicl v spanju s kozolca ter si zlomil več reber in poškodoval obe nogi. — V petek je padel 52 letni trgovni delavec Rudolf Vanovšek iz Pečovnika pri Celju po nekem pobočju 20 m globoko in si zlomil levo ključnico. — Imenovani so se zatekli po zdravniško pomoč v celjsko bolnišnico.

Smrt hlapca pod vozom. Franc Šip, uslužben pri posestniku Francu Žagarju v škofji vasi pri Celju, je peljal z deskami naložen voz od žage nad Novo cerkvijo proti Višnji vasi. Voz se je prevrnil in pokopal pod seboj hlapca. Zdrabilo mu je glavo in stisnilo prsni koš. Šip je obležal na mestu mrtev.

Otrok podlegel opeklanam. Naš list je poročal, da se je užgala oblečka triletni posestnikovi hčerki Slavici Jelenovi iz Železnega, ko so zažigali 14. marca na Železnem pri Veliki Pirešici v celjski okolici na njivi suhljad. Hudo opečenega otroka so koj spravili v celjsko bolnišnico, kjer je dotrpel po enomesečnih bolečinah sredi minulega tedna.

Preužitkar padel v potok in utonil. Ignac Gradič, 76 letni preužitkar iz Krajin dol, je padel v Trški gori pri Kalobjah v okolici Sv. Jurija ob južni železnici v potok in utonil.

Smrtna nesreča pri podiranju v gozdu. Jožef Jazbinšek, 38 letni delavec v Jurkloštru pri Rimskih Toplicah, je podiral drevje v gozdu. Izpodžagano drevo se je podrlo na Jazbinška in ga tako poškodovalo na glavi in prsnem košu, da je podlegel poškodbam v celjski bolnišnici.

Roš Ure za birmo

najceneje pri 626

Bureš Franjo

urar in draguljar
MARIBOR, VETRINJSKA ULICA 26

Prenaglenost z orožjem zakrivila smrt delavca. V kemični tovarni v Hrastniku je bil pred dvema letoma uslužben 35 letni delavec Viljem Gačnik iz Dola pri Hrastniku. Med njim in inženirjem Emanuelom Zelinko, ki je uslužben v isti tovarni, je prišlo za časa Gačnikove službe v tovarni v neki hrastniški gostilni do spopada, ki je imel za posledico Gačnikov odpust iz službe v tovarni. Gačnik se je skozi dve leti trudil, da bi zopet dobil kje delo, kar pa se mu ni posrečilo. Tako se je v začetku minulega tedna odločil, iti prosit za delo zopet v kemično tovarno. Ko je prišel v tovarno, se je vsedel in čakal na vodjo inž. Zelinko pred pisarno. Zelinka je prišel po vrto in ugledal Gačnika sedečega pred pisarno. Gačnik je po naključju segel v zadnji hlačni žep. Zelinka je menil, da ima Gačnik orožje in da se hoče maščevati. Potegnil je samokres in ustrelil Gačnika v trebuh. Hudo ranjenega Gačnika so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Rešiti pa ga niso mogli in je nesrečni delavec v bolnišnici poškodbam podlegel. Gačnik je bil oženjen in je zapustil ženo ter hčerko.

Nesreča mizarskega mojstra. V Kranju se je zgodila v soboto prometna nesreča. Mizarskega mojstra Ivana Pečenka iz Kranja je podrli avto pri prehodu čez cesto. Kolesa avtomobila so strla mojstru levo nogo in so ga poškodovala na glavi. Lastnik avtomobila je žrtev nesreče koj prepeljal v bolnišnico.

Birmovanje v šaleški in ljutomerski dekaniji. V dekaniji šaleška dolina: V soboto predpoldne 8. junija v Šmartnem pri Šaleku; isti dan popoldne: kateheza, birma in oficij za posvetitev cerkve pri Sv. Pankraciju na Gornji Ponikvi; v nedeljo, 9. junija, istotam posvetitev župne cerkve in dveh oltarjev; v ponedeljek, 10. junija, v št. Ilju pri Velenju; v torek, 11. junija, v št. Janžu na Vinski gori; v sredo, 12. junija, pri sv. Juriju v Škalah; v četrtek, 13. junija, pri sv. Mihaelu v Šoštanj; v soboto, 15. junija, pri sv. Petru v Zavodnjem; v nedeljo, 16. junija, pri sv. Križu, župnija sv. Andreja v Belih vodah. — V dekaniji Ljutomer: v sredo, 19. junija, pri Sv. Križu pri Ljutomeru; v četrtek, 20. junija, pri sv. Janezu Krstniku v Ljutomeru; v pe-

tek, 21. junija, pri sv. Mihaelu v Veržeju; v soboto, 22. junija, pri sv. Roku in Sebastijanu v Cezanjevcih; v nedeljo, 23. junija, pri sv. Trojici pri Mali Nedelji; v ponedeljek, 24. junija, pri Sv. Juriju ob Ščavnici; v torek, dne 25. junija, pri sv. Magdaleni na Kapeli; v sredo, 26. junija, pri sv. Petru v Gornji Radgoni; v četrtek, 27. junija, pri Marijinem Vnebovzetju v Apačah.

Važno za vojne invalide in upokojeence. Finančno ravnateljstvo v Ljubljani razglša, da invalidi in državni upokojeenci za primer mobilizacije in vojnega stanja svojih prejemkov ne bodo dobivali po pošti, ampak jih bodo izplačevale vse državne blagajne na podlagi plačilnih knjižic. Plačilne knjižice je ljubljansko finančno ravnateljstvo za svoje plačevance že izstavilo. Invalidom, vojnim žrtvam in upokojeencem bodo dostavile plačilne knjižice pristojne občine proti odškodnini 3 din.

Romanje k Majki Bistrički se vrši o Duhovem, kakor vsako leto. V četrtek, 9. majnika, popoldne ob štirih pridiga za Slovence in pete litanije Matere božje. Na svidenje! — Ladislav.

Opozorilo! Lastniki predvojnih avstro-ogrskih državnih in deželnih posojil (obveznic) naj se prijavijo — v kolikor tega še niso storili — in sporoči vrsto ter količino obveznic v imenski vrednosti Društvu za zaščito interesov imetnikov predvojnih avstro-ogrskih državnih in deželnih obveznic v Ljubljani, Prešernova ulica 3—II (Zveza jugoslovanskih hranilnic).

Požari

Nad vasjo Žeravišče, občina Teharje pri Celju, je začela goret blizu Bojanskega grabna obseže posekana planota, last g. Žagarja iz Save. Ogenj je zajel dračje in listje in se je hitro širil proti vrhu. Telefonično na pomoč pozvani celjski gasilci so požar omejili z lopatami ter krampi, ker sicer bi bil dosegel gozd in povzročil nepredelno škodo.

V Cigoncah pri Slov. Bistrici je zgorelo grofu Attemsulu okoli 12 ha 20 letnega smrekovega gozda. Škoda znaša 300.000 din. Bistriški gasilci so nesrečo s pomočjo prebivalstva po dvehurnem trudapolnem delu udušili.

V obmejni Gornji Radgoni je izbruhnil ogenj predpoldne v gospodarskem poslopiju dimnikarskega mojstra Miška Križaneca. Plameni so preskočili radi vetra na sosedno stanovanjsko hišo. Radi izredno vetrovnega vremena je grozila požarna nesreča vsem sosednim poslopijem z uničenjem. Če bi se bil ogenj razširil, bi bil celi trg v nevarnosti. Domačim in gasilcem iz Radgone je uspelo, da so ogenj omejili na prizadeti poslopij. Škoda znaša 100.000 din, zavarovalnina je le polovična. Pri gašenju se je nevarno opekel trgovski pomočnik Ladislav Arpaš, na katerega se je zrušilo goreče tramovje.

zbrali skupaj iz svojih žepov in od dobrih ljudi, naprej pa je že šlo. Kravo so redili v nekem hlevu blizu univerze. Pri molži so se vrstili. Mleko so prodajali v veži vseučilišča svojim tovarišem, kar ga je bilo pa več, so ga ponujali tudi po mestu. Na ta način jim je krava razmeroma dovolj hitro povrnila njihov »obratni kapital«. Ko so kravo prodali, so z izkupičkom plačali šolnine (najbrž niso preveč visoke) in še nekaj jim je ostalo.

Čudne številke. V sodni dvorani nekega malega mesta so pred nedavnim doživeli veliko presenečenje, ko so zasliševali nekega 91 letnega moža kot prič. Na sodnikovo vprašanje, ali ima brate in sestre, je odgovoril: »Imel sem samo brata, a ta je od leta 1797.

»Tu so že!« je prevzeta od strahu zašepetala Natalija. Vsa se je tresla.

Šubin je preživljal grozne trenutke. Vsega je prevzel silen strah. Strahopetec, ki je imel na vesti toliko nedolžnih smrtnih žrtev, se je tresel za svoje življenje. Kot zver, ki se je ujela v kletko, je tekal po sobi gor in dol.

Natalija ga je gledala s prezirom. Da ni junak, je vedela že prej, a take strahopetnosti mu ni pripisovala.

Ko je Šubin zaslišal iz vpitja svoje ime, je obupno zastokal.

Brez suknje in čepice je skočil k vratom, ki so vodila na vrt.

Kmalu nato so se s hrupom odprla vežna vrata. V hišo je vdrlo nekaj mož.

»Kje je Šubin?« je zavpil prvi.

»Ne vem!« je s tresočim glasom odgovorila Natalija.

»Kam se je skrivil morilec,« je zakričal drugi.

Natalija je molčala.

Neki kmet, ki je imel železne vile, je skočil k njej in ji nastavil vile na prsi.

»Povej, kje je krvolok, sicer te prebodem!«

Sosed ga je prijel za roko in mu rekel:

»Pusti jo, ker ga gotovo ne bo izdala. Raje preišči mo hišo!«

Preden so kmetje stopili v drugo sobo, so na vrtu odjeknili trije strelji.

Natalija je otrpnila od groze.

Kmetje so hiteli na vrt.

Tu je ležal Šubin. Glasno je hropel. Na prsih je imel rano, iz katere je tekla kri. Čez nekaj trenutkov je hropenje utihnilo...

»En pes je manj!« je rekel mož, ki je prej streljal. Z nogo je sunil Šubina, da bi se prepričal, ali je res že mrtev.

10.

Odesa je že prej igrala precej važno vlogo. Bila je za Petrogradom največje rusko pristanišče. Kot prestolnica ukrajinske gubernije je bila sedež najvišjih oblasti in važno kulturno središče.

V boljševiški Rusiji je mesto ohranilo svoj pomen. Le zunanje lice in način življenja sta se v precejšnji meri spremenila. Prejšnje veselosti in brezskrbnosti je bilo konec. Prijazne obraze so zamenjali mrki. Sijaj je prepustil mesto enoličnosti. Kulturne ustanove so se morale umakniti in dati prednost tovarnam, vojašnicam in koncentracijskim taboriščem.

Na obmorski strani mesta je stala dolga, trinadstropna stavba. Po obliki in rumeni barvi je bila podobna vojašnici ali ječi. Nad glavnim vhodom je visela rdeča zastava. Na sredi zastave je bil boljševiški znak: srp in

Dne 17. aprila se je pojavil rdeči peštin populone v vasi Trije mlini v bližini Dolnje Lendave. Radi močnega vetra se je nesreča širila z neugnano naglico. Zgorele so štiri hiše z gospodarskimi poslopji ter orodjem. V ognju se je zadušilo 50 prašičev, nekaj glav goveje živine in mnogo perutnine. Škoda znaša 200.000 din, zavarovalnina pa sploh ni. V vasi stanujejo po večini Madžari.

Dne 18. aprila okoli ene čez polnoč je začelo goret v Veliki vasi pri Slivnici. Ogenj se je pojavil v gospodarskem poslopju posestnika Lešnika in se je hitro razširil na stanovanjsko poslopje. Radi vetra so bila koj v objemu plamenov sosedna poslopja posestnika Bernika. Rešili so živino in pohištvo. Zgorela je vsa zaloga krme in precej perutnine. Oba pogorela sta oškodovana za 150.000 din.

V noči na 18. april je začelo goret na Poljanah pri št. Vidu nad Ljubljano 30 m dolgo in 13 m široko gospodarsko poslopje veleposestnika Franca Ježeka. Poslopje je zgorelo s krmo vred in je škoda do 200.000 din. Zavarovalnina je samo polovična.

V Sp. Gašteraju v župniji Sv. Jurij v Slov. goricah je uničil požar s slamo krito gospodarsko in stanovanjsko poslopje posestnika Ivana Škergeta.

V št. Ilju je začel goret gozd posestnice Marije Cernec. Ogenj so pa pogasili prej, preden je zavzel večji obseg. Zažgali so po nepredvidnosti otroci.

Zgorel je poldrugi oral bukovega in pol orala smrekovega gozda posestniku Antonu Robiču na Breznem. Škoda cenijo na 15.000 din.

V Lipovcih pri Beltincih v Slov. Krajini je pogorela hiša posestniku Ivanu Luku. Zavarovalnina znaša komaj 6000 din.

Zadnji petek, 19. aprila, je začela goret stanovanjska hiša posestnika Viktorja Glaserja v Bojtni, občina Šmartno na Pohorju. Radi vetra se je razširil ogenj na vsa tri poslopja, ki so pogorela. Vzrok nesreče je slab dimnik. Škoda znaša 100.000 din.

Brezprimerne surovost. Iz Ptuja poročajo: Pred kratkim so zasadili ob državni cesti sadna drevesa, ki so postala zopet žrtev brezprimerne surovosti. Neznani storilci so nasad kratkomalo polomili. Orožniki so zaprli pod sumom krivde nekega H. F. iz Hajdine.

Uboj pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Pri Sv. Tomažu pri Ormožu se je zgodil uboj, katerega smrtna žrtev je postal Kamenščak Franc, star 37 let ter oče sedmih otrok. Hude poškodbe je dobil 39 letni Vrbnjak Franc ter oče šest otrok, oba iz Male vasi. Orožniki so aretirali 5 fantov v starosti 17 do 25 let.

Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliniške izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30.474/35.

Tatvina na Prihovi. V noči na petek, 19. aprila, je neznan tat vdrl skozi malo zamreženo kletno okence v trgovino Oberski na Prihovi. Odnesel je nekaj moških srajc, nogavic, nekaj klobas, salam in precej cigaret, pisemskih znamk in denarja. Še celo nahrbtnik je našel, ki je bil skrit v omari, in vanj nabasal ukradeno blago. Škode je nad 2000 din. Eno svojih nogavic je pustil v gozdu, kjer si je nataknil nove. Tatu so morale biti znane hišne razmere, da je šel tudi v sobo in ukradel uro, pa se fant ni prebudil. Odšel je skozi večna vrata, kjer je našel ključ v vratih. Tatu so že na sledi.

Nista imela sreče z ukradenim motorjem. V Kranju sta se zaletela pri kokrškem mostu v cementni nastavek Anton Šmajdek, tovarniški delavec iz Jugobrunne in Jože Fende, kleparski pomočnik iz Predoselj. Ponesrečena sta vzela v noči brez vednosti lastnika motorno kolo in se odpeljala z največjo brzino po Jezerski cesti v smeri proti Primskovem. Vožnja na ukradenem motorju je bila zelo kratka, ker sta zažela z vso silo ob mostni robnik ob tretji uri zjutraj. Šmajdek se je hudo poškodoval na glavi in ima zlomljeno levo nogo. Fende si je pa pri trčenju popolnoma zdrobil levo nogo. Lastnik motorja ima 2000 din škode.

Vinarski muzej v Ptuj

V tako zvanem rimskem stolpu, kateri je naslonjen na nekdanje mestno obzidje v Ptuj, urejujejo vinarski muzej, ki bo prvi od te stroke v Sloveniji.

Prastaro gojenje vinske trte okrog Ptuja ter po Halozah povsem opravičuje ustanovitev vinarskega muzeja, kojega zamisel je bila sprožena pred leti. Dohod v ta edinstveni muzej je iz lepo urejenega parka, ki leži ob Dravi. Vhod krona ptujski mestni grb z letnico 1551. V notranjosti stolpa je klet in nad njo prostori za muzej.

Debelo stolpno zidovje je zelo prikladno za zbirko najstarejšega orodja, ki je v najtesnejši povezanosti z vinogradništvom na tej tisočletja stari in za gojenje trte usposobljeni zemlji. Že v cvetoči rimski dobi so pokrivali položno in sončnim žarkom izpostavljeno gričevje po Halozah lepo urejeni vinogradi, kateri so dajali okusno vince vojakom dvajsete rimske legije, ki je bila porazdeljena po okolici starodavnega Petovija (Ptuja).

Rimski cesar Probus (276—282 po Kr. r.) je dovolil doslužnim rimskim vojakom sajenje vinske trte v pokrajini Panonija, na koje koncu proti pokrajini Norikum je bilo rimsko mesto Petovio. Stari rimski veterani so se koj poslužili v polni meri omenjenega cesarjevega dovoljenja. Po ilovnatih gričih okolice rimskega taborišča v Ptuj so se začeli razvijati drug za drugim vinogradi, katere so

Krvav obračun med bratoma. V Pristavi pri Krškem je oddal 24 letni posestnikov sin Alojz Čučnik, kolarski pomočnik, dva strela iz zasede na starejšega brata Franca. Obstreljenega so prepeljali v obupnem stanju v bolnico v Brežice. Storilec se je sam javil orožnikom in izpovedal, da je ravnal v silobranu, ker sicer bi ga bil brat s sekuro.

Nad spečim sta se maščevala. V Melincih v Slov. Krajini je podil Štefan Gerič s kolom po vasi dva fanta. Slednjic se je podal spat v hlev k posestniku Matiji Kuzmi. V spanju sta ga napadla zgoraj omenjena fanta. Eden je svetil z električno svetilko, drugi pa je Geriča dvakrat udaril s kolom po glavi in ga ubil.

Za umor iz ljubosumnosti 15 let ječe. Veliki senat mariborskega okrožnega sodišča je obravnaval 16. aprila slučaj umora iz ljubosumnosti. Zagovarjal se je 26 letni Adam Tomič, ki je bil nekaj let uslužben na orožniški postaji v Cirkovcah. Tomič je 25. januarja t. l. v Hutterjevi tovarni v Melju v Mariboru ustrelil iz ljubosumnosti 17 letno zaročenko Marijo Frankovo iz Cirkovca. Morilec je bil obsojen 15 let težke ječe. Obsojeni je sprejel kazen z izjavo, da se bo pri-tožil.

pred 2000 leti z isto skrbjo in pridnostjo kakor danes zasajali ter gojili.

Iz teh prvih časov vinogradništva okrog Ptuja so se ohranili do danes nekateri zanimivi ter poučni predmeti, kakor: ostanki ogromnega soda, čedno izoblikovani in navadni vrči, priprosti svečniki, precej nožev, katerih so se posluževali rimski vinogradniki, ter nekaj dragocenih steklenic in kozarcev iz rdeče gline. Posebna zanimivost je posoda iz črno-rdeče gline, ki ima obliko majhnega vinskega soda.

Iz srednjega veka (15. stoletja) je videti v ptujskem muzeju mojstrsko izdelane vinske posode in krasen kip sv. Urbana, zaščitnika vinogradnikov. Ohranjene so dalje listine sodarskega udruženja iz leta 1611., pravila ptujске sodarske zadruge, katera je potrdila cesarica Marija Terezija 5. decembra 1744., in še več drugih podobnih listin, ki dokazujejo cvetočo sodarsko obrt Ptuja, katera je bila v najožji zvezi z vinogradništvom.

Razen omenjenih listin poseda muzej sode zadruge, kozarce iz cina, omaro sodarskega združenja, celo zbirko prav starih ter novejših ključavnic za viničarije, kleti, hišnih ključavnic, raznolično orodje kletarjev iz preteklosti, razne nože vinogradnikov, motike, barvice ter glinaste vinske posode.

Ptujski muzej bo sčasom tako urejen, da bo omogočen obiskovalcem pregled razvoja

kladivo. Nad vrati je bila velika tabla z napisom: Ljudski komisar za Ukrajino. Na vsaki strani vrat je stala po ena stražniška lopa, pred vsako je stal vojak.

V sobi, ki je bila z apnom pobeljena in iz katere se je nudil razgled na pristanišče in brezkraino morsk gladino, je sameval mož, ki bi mu prisodili pet in trideset let starosti. Sedel je za pisalno mizo, ki je bila obložena s kupi papirjev. Na svoji levici je imel telefonski aparat.

Soba je bila zelo preprosta; štiri stene, pisalna miza, dva stola in omara za spise — to je bilo vse.

Taka je bila pisarna ljudskega komisarja v Odesi, člana izvršilnega odbora komiteta sovjetske Rusije, Klavsa Rišina.

Mož, ki je sedel za mizo, je bil Klavs Rišin. Zaposljen je bil s pregledovanjem spisov. Od časa do časa je z naglim okretom roke podpisal svoje ime.

Okrog njega ni bilo drugega hrupa, kakor šumenje morja in od časa do časa težki koraki vojaške straže.

Obiskovalec bi mogel misliti, da se komisar ni menil za čas, ker v sobi ni bilo ure. Tudi svetilke ni bilo v sobi in iz tega bi mogli sklepati, da komisar ni bil prijatelj bedenja in večernega dela.

Od vrat se je videl samo komisarjev hrbet. Če je obiskovalec hotel videti njegov obraz, je moral iti na nasprotno stran pisalne mize.

Komisarjeva glava je bila lepa, zlasti gornji del obraza. Čelo je bilo široko in pravilno razvito, lobanja je bila močna, dovolj prostorna za veliko inteligentnost, ki je krasila komisarja. Oči so bile sive, često zastrete s hladno krvoločnostjo. Usta so bila stisnjena in polna grožnje. Glas je bil rezek.

Vsa zunanost je tvorila ponosno, mrzlo lepoto, ki jo je človek občudoval, toda ogreti se zanjo ni mogel.

Čelo so venčali dolgi in črni lasje. Tuintam jih je prepređla srebrna nitka.

Klavs Rišin je štel devet in dvajset let. Po zunanosti bi mu prisodili najmanj pet in trideset. V desetih letih je šel skozi toliko borb in je gledal v oči tolikim nevarnostim, da se je od tega postaral.

Za seboj je imel trdo borbo. Z odločnostjo je premagal vse ovire in se priril v prve vrste. Postal je gospodar Ukrajine in uboga domovina je bila njemu prepuščena na milost in nemilost.

Trda narava, nepopustljivost, okrutnost so ustvarile iz Klavsa neke vrste samosilnika, kakršen morda v duši ni bil. Postal je suženj boljševiskega nazora o družbi. Zaradi tega je šel naprej brez oklevanja, brez slabosti, prepričan o tem, da bo človeštvu šele tedaj zasijala zvezda sreče, ko bo povsod zmagal boljševisem.

(Dalje sledi)

mrtev.« — »Mislili ste menda 1897?« — »Ne, 1797.« — »To je vendar nemogoče, saj je poteklo od tedaj 143 let!« — »Pa je vendar tako. Moj oče se je poročil leta 1796., ko mu je bilo 18 let. Leto dni pozneje se je rodil moj brat, ki je pa umrl že po šestih mesecih. To je bilo leta 1797. Po smrti prve žene se je moj oče poročil leta 1847. vnovič. Leta 1848. sem se jaz rodil. Tedaj je bil moj brat že 51 let mrtev. Sedaj imamo leto 1940. — torej je od tedaj prešlo 143 let!« Stari mož je imel pač prav, na ta način se je lahko zgodilo, da sta on in njegov brat živela v treh stoletjih.

Najtrša snov. Diamant — najtrša snov, ki jo poznamo na svetu, je pomagala ameriškim izumiteljem do nove ko-

vinogradništva po okolici Ptuja od rimskih je ta muzej velika pridobitev, ki bo tudi po časov do današnjega dne. Za starodavni Ptuj sebnost privlačnost za številne tujce.

Po svetu

Zedinjenje Romunije z Rimom je vprašanje, ki se o njem sedaj razpravlja. Gre za zedinjenje pravoslavnih Romunov s katoliško Cerkvijo. Romuni so bili izpočetka katoliške vere, pa so bili z odpadom grškega carigradskega patriarha Kerularija leta 1054. potegnjeni v razkol. Precejšnje število se jih je vrnilo v katoliško Cerkev. Število teh Romunov, ki so združeni z Rimom, pa so zadržali bizantinski bogoslužni obred, znaša poldrug milijon ljudi. Pravoslavnih Romunov je kajpada več, kakšnih 12 milijonov. In za versko zedinjenje teh gre. Romunska pravoslavna cerkev ni nikdar kazala posebne zagrizenosti in protivnosti proti katoliškemu Rimu. Vpeljala je po svetovni vojni cerkveni koleudar, kakršnega ima katoliška Cerkev, česar pravoslavna cerkev v naši državi ni storila. Vrh tega čutijo Romuni kot romanski narod posebne kulturne simpatije za katoliške romanske narode (Italijane, Francoze, Špance). O zedinjevalnih

poskusih je prinesla angleška »United Press« tole poročilo: »Iz službenih vatikanskih krogov se doznava, da je v teku akcija, ki ji je namen, da se romunska pravoslavna cerkev vrne nazaj v okvir katoliške Cerkve, od katere se je ločila leta 1054. Papež Pij XII. je sprejel romunske škofe ter v svojem govoru poudaril zgodovinske zveze Romunije z Rimom.«

Skupen boj zoper krščanstvo. »Komsomolskaja Pravda«, glasilo ruske komunistične mladine, katero izhaja v Moskvi, piše o skupnem boju proti krščanstvu tole: »Dne 23. avgusta je bila med sovjetsko Rusijo in narodnim socializmom sklenjena zveza za skupen boj proti krščanstvu, ki je obema državam sovražno. Glavni boj je seveda naperjen proti katoliški duhovščini. Obe državi sta se tudi že posvetovali o raznih ukrepih in sta sklenili, da se bosta o tem stalno obveščali.«

Važnost norveškega pristanišča Narvik

Od začetka ponesrečene bliskovite vojne Nemčije proti Norveški do danes se je zelo mnogo pisalo in govorilo po radiu o severnem norveškem pristanišču Narvik.

Ko so začeli Nemci z bliskovitim zasedanjem norveške obale, jim je bilo za norveško prestolnico Oslo največ na tem, da obdrže trdno v svojih rokah zasedeno pristanišče Narvik, ker so tam kaj nakladali švedsko najboljšo železno rudo, ki daje za izdelovanje topovskih cevi ter raznega drugega finega orožja najbolj trpežno in uporabno jeklo. Narvik so po enem tednu zasedbe iztrgali Nemcem Angleži, ki so s tem onemogočili Nemčiji dostop do tolikanj iskane švedske železne rude.

Ležišča najboljše železne rude

Ležišča slovite železne rude so pri mestu Kiruna, ki leži nad severnim tečajnim krogom, med rekama Tornea in Kalix, 1542 km severno od Stockholma, 170 km od Narvika. Železna ležišča tvorijo 3,5 km dolg gorski hrbet, katerega najvišji vzpon sega 748 m visoko.

Tam, kjer je zdaj mesto Kiruna, je bila še pred 50 leti kamnita puščava Laponske. Z gričev pri Kiruni so donali vsako pomlad

hudourniki sledove železa. Švedska vlada je dala zato že leta 1746. pregledati ozemlje, 22 let pozneje so pričeli s praktičnimi poizkusi. Rudo so prenašali severni jeleni do Tornea, kar je bilo zelo zamudno, pa tudi drago.

Do pravega izrabljanja rudnikov pri Kiruni je prišlo leta 1898., ko je odobril švedski parlament gradnjo železnice iz Gallivare do norveške meje pri Ofotskem fjordu. Tako je bila Kiruna priključena na švedsko železniško omrežje ter je dobila prosto pot na Atlantik pri Narviku.

Rudo kopljejo kar na prostem. Ni še znano, kako globoko sega ruda, merjenja so doslej pokazala, da leže bogati železni sloji še 300 metrov pod gladino jezera Luossojervi, ki leži pod vznožjem rudnikov. Vso zalogo ru-

ŠMARNICE ZA LETO 1940

Letošnje šmarnice »Mati dobrega Pastirja«, ki jih je spisal g. Fr. Schreiner, župnik v pokoju, so posvečene materam slovenskih duhovnikov — so že izšle! Naročite jih pravočasno v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptuju!

Kratke tedenske novice

Jugoslovanska vlada se bo začela pogajati s sovjetsko Rusijo za ureditev trgovinskega prometa med obema državama.

Gospodarski svet Balkanske zveze bo sklican za 27. maja v Dubrovnik.

Nemce zanimata iz turističnih ozirov dve državi v Evropi: Norveška s svojimi fjordi (zalivi) ter Jugoslavija s svojim morjem, ugodnim podnebjem in s svojo gostoljubnostjo. To trditve je izrekel v svojem govoru ob začetku beograjskega veleseljma Werlin, glavni ravnatelj nemških avtomobilskih tovorn in Hitlerjev tehnični svetovalec.

V londonski trgovinski register je bila 15. aprila vpisana delniška družba, katere edini delničar je angleška država. Nova družba bo kupovala v balkanskih državah vse blago, za katero se zanima Nemčija.

Med Romunijo in Rusijo je dosežen sporazum, na podlagi katerega se umakneta sovjetska in romunska vojska za 10 km od meje ob Dnjestru.

Italija in Nemčija sta se zedinili, da pošlje vsaka država v drugo vojaško odposlanstvo in da bosta na ta način obe armadi v stalnih medsebojnih stikih.

General Franco bo obiskal v najkrajšem času po sklenitvi konkordata med Španijo in Sveto stolico papeža in Mussolinija.

Druga belgijska obrambna črta sega od Luksemburga do holandske meje.

Holandska vlada je razglasila nad vso državo obredno stanje.

Nemci so uničili glavne norveške radijske postaje.

Anglija bo poostrila zaporo v Tihem oceanu, ker zalaga sovjetska Rusija Nemčijo preko pristanišča Vladivostok s surovinami, ki so zelo važne za vojno industrijo.

Amerika bo gradila odslej oklopnice po 50.000 do 52.000 ton, ker ima Japonska v gradnji že več oklopnice po 42.000 ton.

Iz Združenih ameriških držav je šlo marca vojnega blaga: na Norveško za 1,053.621, na Holandsko 439.808, v Francijo za 5,641.145, na Angleško za 2,224.221, v Kanado za 15,715.915 dolarjev.

Angleški kralj je pisal italijanskemu kralju in cesarju osebno pismo, v katerem mu pojasnjuje angleško mnenje glede Balkana.

Z oziranjem na razširitev vojne v Evropi je prišel namig iz Združenih držav, ki je nekoliko ohladil velik apetit nekaterih držav, ker bi poseg Amerike v sedanjo vojno bil nezaželen in odločilen.

Rusija izjavlja, da Japonci bolj potrebujejo sporazum z Rusijo kot obratno. S tem namigava na izid vojne, po katerem Japoncem ne bodo cvetele rožice...

Huda železniška nesreča se je zgodila na progi Čikago-Njujork radi iztirjenja ekspresnega vlaka. Od 16 vagonov je bilo 9 popolnoma razbitih. Nesreča je poleg mnogo ranjenih zahtevala 25 mrtvih.

vinske zlitine, ki je mnogo cenejša od diamanta, pri tem pa je za malenkost (0,2%) mehkejša od diamanta. Gre za zlitino iz volframa, titanija in nekaterih drugih snovi, ki se pomešajo z niklom in grafitom. Ta zlitina se je posrečila ameriškim kemikom MacKenni in Smithu. Po svoji odpornosti presega karborund in bo lahko služila za rezanje najtršega jekla.

Francoski šolarji in angleški princezi. Ko je leta 1938. obiskal angleški kraljevski par Pariz, so francoski šolarji nabrali veliko vsoto denarja. Skoro po vseh šolskih razredih Francije so zbirali in za ta denar so kupili dve prekrasno oblečeni in dragoceno okrašeni lutki kot darilo francoskih šolarjev obema hčerka angle-

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

I.

»Jurij, kaj se je zgodilo? Zakaj si tako privihral domov?«

»Jaz se ne dam, da bi se drl nad mano kakor nad kakim lumpom. Najmanj še v cerkvi. Tožil ga bom za razžaljenje časti.«

»Koga pa za božjo voljo?«

»Tega Kranjca, surovino. Ga bom naučil drugače pridigati.«

»Pa vendar ne misliš fajmoštra?«

»Prav tega. S prižnice se je drl nad mano in pred vso faro je s prstom pokazal name.«

»Tega pa ne verjamem.«

»Tilka, kar sem s svojimi ušesi čul in na svoje oči videl, tega mi nihče ne bo utajil, tudi ti ne.«

»Kaj pa so gospod pridigali?«

»Pridigali — haha! Razgrajal je in se drl... da bi bilo bolje, ko bi se obesil mlinski kamen takemu, ki pohušuje; da nedelje z rajanjem skrunimo in da s plesi vso faro in svojo hišo na slab glas spravljamo. Ha, za

dober glas bo svoji gostilni Končnik sam skrbel, se temu... Kranjcu ni treba bati.«

»Saj pri nas nihče ni plesal.«

»Zadnje nedelje po večernicah, saj veš, so se tisti iz mesta malo zasukali. Ni vredno, da bi rekel. Še pol ure ni trajalo. Tri ali štirikrat so tudi prej kdaj že kateri malo porajali.«

»Pa to so bili vedno kaki dostojni gostje in zmeraj sami zase. Nikoli ni bilo kaj, kar ne bi bilo prav.«

»Seveda, jeziki pa ne dajo miru in stari ima svoje veselje, če mi more kaj zasoliti. Saj sem mu že od nekdanja na poti.«

»Jurij, to so same prazne misli.«

»Tako? Ti ga še zagovarjaš? Tega pa menda nisi pozabila, da nama je pri ženitvi metal največja polena pod noge. Na vse načine je poskušal, da bi te bil odvrnil od mene.«

»Ne, ne! Hoteli so samo to, da bi tudi moj oče bili pritrtili. Da so oče nazadnje res pristali, za to se imava samo gospodu zahvaliti.«

»Nič se mu nimava zahvaliti. Nobenemu človeku se nimava kaj zahvaliti. Sama sva dosegla, jaz in ti.«

»Fajmošter pa so nama šli v vsem na roko.«

»Storil je le, kar je bila njegova dolžnost... To pa še tudi veš, kako me je pri spravevanju obdelaval kakor

Botrice in botri!

Vabimo vas, da za svoje birmance že sedaj kupite primerne spominke. Najbolj nerodno je na dan birme se prerivati in na hitro kupovati. Oglejte si našo bogato izbiro molitvenikov, rožnih vencev, venčkov in drugih spominskih predmetov! Najugodnejše boste kupili te predmete v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila: Maribor: Koroška cesta 5, Aleksandrova cesta 6 in Trg kralja Petra 6 ter v Ptuj: Slovenski trg 7.

de cenijo na blizu 1.200.000.000 ton. Doslej so je izkopali komaj 30.000.000 ton.

Kirunska železna ruda vsebuje 65—67% železa in je uporabna za visoke peči. Kopljejo na odprtih terasah po 20 metrov višine.

Odvažanje rude v Narvik

Za odvoz pripravljeno rudo odvažajo v norveško pristanišče Narvik z vlaki po 28 vagonov, ki vzamejo vase 980 ton železa.

Nakladanje v Narviku

V Narviku so ogromne priprave za natančnejše varjanje rude na ladje. Največji pomol v pristanišču meri 345 m. Dva parnika, vsak po 12.000 ton, lahko nakladata železo istočasno. Lokomotiva pripelje tovor tik do ladij. Potem odpro dna vagonov in med velikim grmenjem zdrči ruda po napravljanih prepustih v ladje.

Naprave v narviškem pristanišču so tehnično tako popolne, da se lahko v eni uri natovori na ladje 800 do 1000 ton železa. Od prevoza je bilo 75—80% rude določene za nemške visoke peči v Porenju. V Narviku leže cele gore železne rude, milijoni ton čakajo na prevoz. Narvik se ima zahvaliti za svoj porast tej rudi in radi izborne ter krvavo potrebne rude so se ga hoteli polastiti Nemci, a

so jim ga iztrgali Angleži, ki ga bodo vrnili pravemu lastniku — Norveški.

★

V bojih za to važno mesto je bilo po Angležih potopljenih sedem nemških protitorpedovk, to je vse, ki so pri zasedbi Narvika vdrele v ta zaliv. Pri tem je našla ogromna večina nemških vojakov smrt v morju.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

G. župnik Anton Čirič umrl. V Gornjih Petrovcih v Slovenski krajini je umrl dne 20. aprila v starosti 66 let tamošnji g. župnik Anton Čirič. Rodil se je leta 1874. v Gornji Radgoni in bil kot kapucin posvečen v duhovnika 1899. Služboval je po raznih kapucinskih samostanih in je slovel kot izboren govornik. Nekaj let je bil v minoritskem samostanu v Ptuj, od koder se je podal v dušno pastirstvo in je bil kaplan pri Sv. Barbari v Slov. goricah. Iz Slov. gorice je bil poslan v Slovensko krajino, kjer je vztrajal na obsežni župniji v Gornjih Petrovcih do prerane smrti. Rajni je bil vesele narave ter požrtvovalno delaven duhovnik v cerkvi in na prosvetnem polju ter se je veselil obče priljubljenosti. Ostani mu ohranjen časten in hvaležen spomin!

Smrt vzornega stražnika. V Hočah smo dne 18. aprila pokopali 29 letnega Čolnikovega Tončka. Neizprosna bela žena ga je iztrgala iz srede ljubeče družine. Pred dvema letoma je poln zdravja in moči nastopil službo stražnika v beli Ljubljani. Njegova smrtna postelja je bila obdana z gomilo rož in cvetja, ki so mu jih dala ljubeča srca. Za njegovo belo krsto je šla skruše-

na mati, sestre, sedmero bratov, številni stanovski tovariši-stražniki iz Maribora in vsi oni, katerim je bil ljub in drag. Naj mu šumljajo lahni vetrovi poslednjo pesem, sladke sen večnih livad naj vlada na njegovem hladnem grobu, njegova duša pa naj uživa večno ljubezen v nebesih!

Smrt se je spet oglasila pri Sv. Barbari v Halozah. Pred kratkim smo pokopali našega naročnika Filipa Voglar, kmeta v Gruškovcu. Bil je še mlad posestnik, zadela ga je kap. žalujočim naše sožalje — rajnemu pa naj sveti večna luč!

Vsemogočni je poklical k sebi dobrega moža-gospodarja. Pri Sv. Juriju ob Ščavnici smo položili k večnemu počitku dolgoletnega naročnika »Slov. gospodarja«, zvestega pristaša JRZ ter vzornega gospodarja Pilaj Ludovika iz Kupetinec. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala velika množica sorodnikov, prijateljev in znancev, kar je bil dokaz, kako je bil rajni spoštovan in priljubljen. Prosimo ljubega Boga, naj mu ne bo sodnik, ampak dober plačnik! Njegovi ženi in sorodnikom naše iskreno sožalje!

Smrtna kosa pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. V sredo, 17. aprila, je v Podgorcih nenadno



Lord Woolton, angleški minister za prehrano

General Denis, belgijski obrambni minister

General Falkenhorst, poveljnik nemških čet na Norveškem

Profesor Witting, novi finski zunanji minister

kakega smrkovca. Vse grehe iz katekizma je vohal na meni.«

»Saj nama nič drugega niso rekli, kakor morajo vsakemu ženinu in nevesti reči. — Te stare muhe bi si moral že vendar pregnati.«

»Ne, jaz ne zabim ničesar. Naju ima posebno na pik. Mene je zmeraj mrzel.«

»Za to bi morali vendar kak vzrok imeti.«

»Nima za kaj. Jaz sem pri krščanski stranki; slabega časopisa ne pustim v hišo; v gostilni držim na red; kjer je v občini in fari kaj treba, sem zraven.«

»To bodo gospod gotovo priznali.«

»Ne maram za njegovo priznanje. Zaradi njega tega ne delam in zaradi njega tega tudi opustil ne bom. Kar imam za prav in kar mi moja pamet za prav spozna, to držim in bom držal, pa naj piha veter od koder koli. Da bi se pa kdo drl nad mano, tega pa ne pustim, najmanj še v cerkvi.«

»Jurij, gotovo jih nisi prav razumel. Fajmošter niso nate merili.«

»Prav name. — Ko se je tako divje drl s prižnice, me je srepo gledal v obraz in dvakrat je s prstom naravnost name pokazal. Levo in desno so ljudje začeli šepetati in vsi so se ozirali name. Na sejmišču me imajo zdaj vsi na jeziku.«

»Ko bi bila jaz namesto tebe, bi šla zdaj h gospodu in bi se z gospodom pomenila.«

»Ha, tako neumen nisem, da bi temu Kranjcu še vodo na mlin nosil. Ta bi mislil, da se prihajam opravičevati ali celo za odpuščanje prosit. Ne, prositi me mora on. Jaz bom sekiro že na pravi topor nasadil.«

»Pa gospoda vendar ne moreš tožiti.«

»To bom — gotovo bom! Ni žive duše, da bi me pregovorila.«

»Jurij, tako neumnost si izbij iz glave — jaz tega ne pustim.«

»Kaj praviš, Tilka? Neumnost? Toliko soli kakor ti imam še jaz tudi zmeraj v glavi... Ti pa držiš z mojimi sovražniki.«

»Jaz držim z dušo in telesom na tvoj kraj; prav zaradi tega ti branim.«

»Ali naj torej pustim, da me pred vso faro imenuje pohujšljivca, in naj to kar tiho požrem? Naj se zavlečem v kot kakor polit pes?«

»Gospod vendar niso tvojega imena imenovali.«

»Imenoval me ni, pa tako jasno je namignil, da so vsi ljudje vedeli, kodi ga je.«

»Pri sodišču ti bodo dokazali, da niso namigovali nate.«

škega kralja Jurija VI. princezi Elizabeti in Marjeti. Cez poldrugo leto nato sta se obe princesi nekaj dobrega spomnili. Sklenili sta, da bosta za novo leto 1940. poslali soprogi francoskega državnega predsednika gospa Lebrunovi velike zaboje daril s prošnjo, naj jih razdeli potrebnim otrokom, predvsem takim, ki so njih očetje na bojišču. Seveda je gospa Lebrun to takoj izvršila in marsikateri francoski otrok je dobil za novo leto veliko škatlo, kjer je bilo tudi napisano: »Pozdrav od Elizabete in Marjete, od princes Velike Britanije!«

Mesto se pogreza. — Usoda mesta Shenandoah v državi Pensilvaniji zanima vso Ameriko. Zavoljo hudih naličkov so se zrušili premo-

umrl Ozmec Jožef, posestnik. V najlepši moški dobi 52 let je moral zapustiti svet. Kot skrben gospodar je še v sredo ves dan pridno delal, zvečer, ko je opravil konje, mu je postalo slabo. Napravil je še par korakov proti studencu, da bi si zmočil glavo, pa je padel ter bil takoj mrtev. Redki so taki, kot je bil rajni. Rad je pomagal vsakemu siromaku. Že več let je nosil kal boleznih ter je iskal pomoči pri zdravnikih, a vse zaman. Kako je bil rajni priljubljen pri ljudeh, je pokazal pogreb, ki se je vršil ob obilni udeležbi ljudstva, ki so kljub velikemu delu prišli, da ga pospremito na zadnji poti. Na pokopališču je imel poslovljni govor domači g. župnik in nobeno oko ni ostalo suho. Rajni zapuščala dve hčerki ter ženo, katerim izrekamo sožalje. — Na Breznici je umrla Prejac Marija po dolgi in mučni bolezni. — V Cvetkovcih je umrl Franc Petek, ki je bil šaljiv ter je rad pel. — Naj rajnim sveti večna luč!

V slovenske vrste je posegla smrt na apaškem polju. Umrla je v Apačah gospa Ana Žižek v 54. letu starosti. Rodom je bila iz Črensovec. Njeni domači so naročili slovenske pevke, ki so v cerkvi in ob grobu ganljivo zapele prelepe žalostinke: Vigred se povrne, O duša, pojdi, Kaj je človek. Upamo, da bodo tudi drugi Slovenci ob smrti svojih dragih naročili slovenske pevke, ki niti najmanj s svojim nastopom ne zaostajajo za onimi pevkami, katere Slovincem niti ob grobu ne privoščijo slovenske pesmi. — V Grabah je v starosti 62 let umrla preužitkarica Marija Magdič, dolgoletna vdova, rodod iz Turnišča. — V isti starosti je za vedno

zatisnila oči Marija Vogrinčič, doma od Sv. Helene v Prekmurju. — Naj počivajo v miru!

Umrla je mati deset sinov in dveh hčera. Dne 25. marca smo pokopali Belinc Amalijo, posestnico iz Pilštanj. Dopolnila je 73 let ter je bila 49 let in 11 mesecev zvesta žena ter gospodinja svojemu možu Mihaelu. Bog ji je dal, da je rodila 10 sinov in 2 hčeri. Amalija je bila okrepcana s tolažili sv. vere, sveto popotnico je prejela 10. marca t. l. Pogreb je vodil domači g. župnik Rauter Jakob in g. kaplan, ki je na pokopališču pred veliko množico ljudi orisal rajn-

kino življenje. Naj ji sveti večna luč, vsem pa, ki jo pogrešajo, iskreno sožalje!

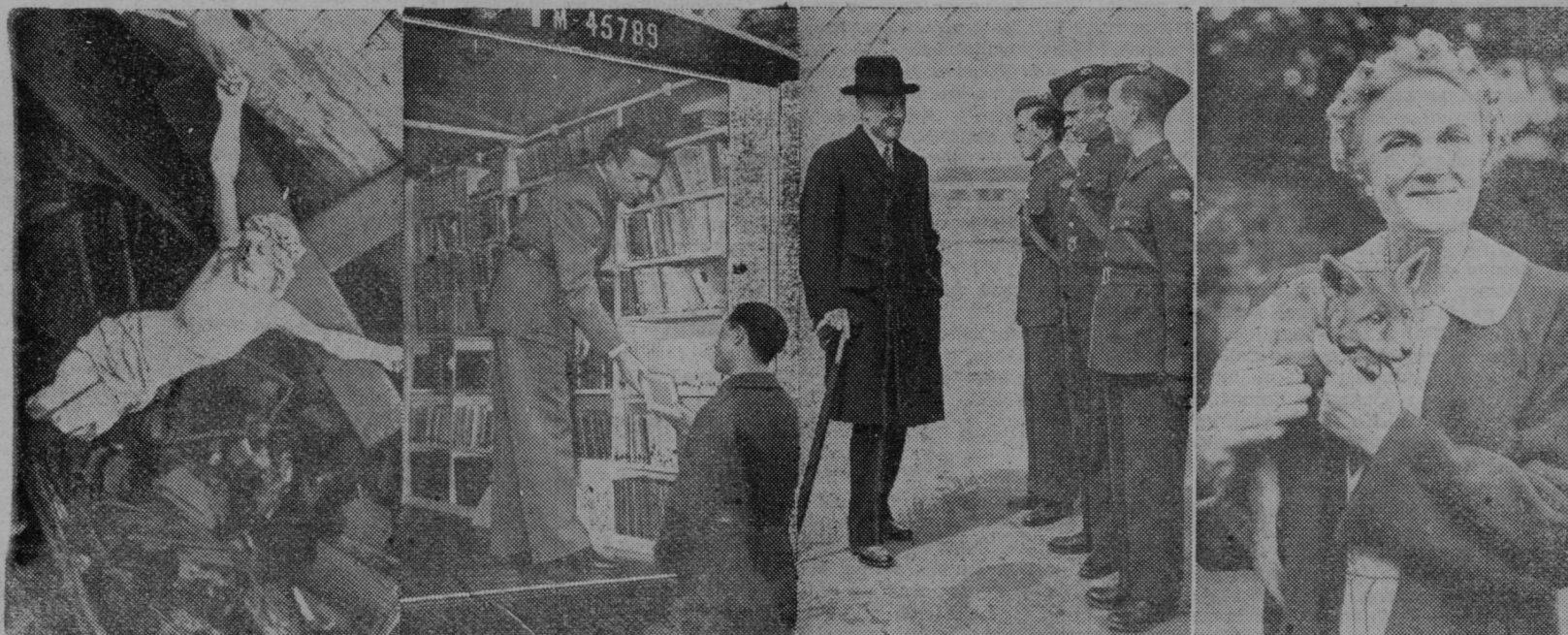
Smrt uglednega farana. Na Ponikvi ob juž. ž. smo spremili k zadnjemu počitku daleč naokoli znanega gostilničarja in železničarja Jožefa Župnek, p. d. Štofle. Bil je vesele narave in vedno je povedal kaj šaljivega, čeprav je imel visoka leta. Dočakal je 83 let. V njegovo hišo so prihajali vedno krščanski listi, ki jih je rad prebiral. Kako je bil priljubljen, priča njegov pogreb, katerega so se v obilnem številu udeležili znanci in prijatelji. Zapuščala ženo in dve hčerki. V miru počivaj!

Spori okrog cen modre galice

Galica je važno sredstvo v kmetijstvu. Z nje raztopino se najuspešneje zatirajo razne bolezni, predvsem peronospora na vinski trti in škrlup v sadovnjakih. Radi važnosti galice pri zatiranju rastlinskih bolezni vse države skrbijo za dovoljne količine tega za kmetijstvo važnega sredstva in za primerno ceno, kajti kmetijstvo kot najmanj donosna panoga ne prenese visokih cen galice.

Naša država je rešila vprašanje modre galice s pogodbo, sklenjeno 5. aprila 1930 z domačo tovarno »Zorka«. Ta pogodba poteče meseca junija letošnjega leta. Pri tovarni »Zorka« je udeležen izključno tuji kapital. Centrala tovarne je pred tremi leti bila prenešana iz Subotice v Beograd. S pogodbo se je naša država obvezala, da

bo od 1. junija 1930 do 30. junija 1940 zacarinila uvoz modre galice iz drugih držav za 12 zlatih dinarjev (168 navadnih dinarjev) za 100 kg. V zameno za to pa se je tovarna »Zorka« obvezala, da ne bo prodajala galice draže kot je cena angleške galice, računajoč pri tem stroške prevoza iz Anglije k nam. Prav tako se je tovarna obvezala, da bo proizvajala kakovostno dobro (98—99%) modro galico, in to toliko, kolikor je država potrebuje. V pogodbi je izrecno poudarjeno, da se ceni ne sme priračunati carina na tujo galico. Toda že od leta 1931. dalje naše kmetijske organizacije, preko katerih se kmetijstvo oskrbuje z modro galico, opažajo, da se gornja pogodba izvaja na škodo našega kmetijstva. Naši kmetje so namesto enega stalno plačevali



Tudi cerkve niso varne pred izstrelki! Zadetek granate. — Križani še enkrat trpi...

Da ni vojakom dolgčas, so jim namestili v francoski Maginotovi črti knjižnico

Angleški letalski minister Samuel Hoare nadzira mlade kadete, ki se vežbajo za letalce

Soproga predsednika angleške obrambe gospa Churchillova se zabava z mlado lisico

govni rovi, ki potekajo pod tem mestom in sedaj morajo prebivalci gledati brez pomoči, kako se jim hiše polagoma, toda nezadržno vdirajo v zemljo. Neki delavec na cesti je prvič opazil ta pojav. Videl je v pročelju neke hiše, pred katero je delal, kako se je napravila razpoka, ki se je hitro večala. V mestu si prizadevajo policija, gasilci in mnogi prostovoljci, da bi izpraznili občinske in zasebne hiše, banke trgovine in pošto. Skušajo rešiti, kar se še rešiti da, prebivalci pa so se zatekli v kmečke hiše in hleve v okolici.

Davna priča krščanstva. Iz Neapla poročajo, da so v razvalinah mesta Herkulanum, ki ga je leta 79. po Kristusu zasul izbruh Vezuva, v neki imenitni

»Če ga je kaj moža, bo priznal resnico. Če pa bo tajil, se bova dala; bova videla, kdo ima prav. Dohtarja si bom vzela, Hudnik je še vsakega lisjaka ujel.«

»Kaj praviš, Jurij? Dohtarja? Hudnika? Proti gospodu?«

»Svojo čast bom branil.«

»Ne sili z glavo skozi zid! Počakaj še!«

»Jutri ga grem tožit. Zdaj pa, Tilka, amen s tem.«

Obrnil se je in stopil z mogočnimi koraki po sobi gor in dol.

Jurij Končnik je imel gostilno »Pri lipi« v Šentanelu. Star je bil šest in trideset let. Bil je postaven mož z gostimi črnimi lasmi. Čeden je bil na pogled, le stisnjene ustnice in ostra brada, ki sta dajali obrazu drzen videz, so nekoliko kazile njegove lepe poteze. Ljudem tudi ni bilo prav, da je nosil glavo preveč visoko in da je korakal kakor kak general. To pa mu je ostalo od vojakov in tudi z najboljšo voljo bi se tega ne bil mogel odvaditi.

Jurij je namreč pri vojakih spravil do narednika. Ker mu je bila taka čast in služba všeč, ni šel domov, ko je svoj rok odslužil, ampak je sklenil, da bo ostal pri vojakih. Šest let je še služil.

Tedaj so mu umrli oče in kmalu nato še starejši brat; tako je prišla domačija na njega. Vrnil se je domov in prevzel gostilno »Pri lipi«, ki je bila že doslej na dobrem glasu, Jurij pa ji je sloves še dvignil. Zaradi

svojega znanja, svojega premoženja in svoje podjetnosti ter spretnosti se je v domači občini kaj hitro uveljavil in že po enem letu prišel v občinski odbor.

Kmalu se je jel ozirati po družici; tedaj mu je oko obviselo na Tilki, ki je bila edina hči bogatega vaškega trgovca Marka Senčarja. Tilka, ki ji je bilo štiri in dvajset let, je bila postavno dekle, vitka, z velikimi modrimi očmi, z zlatorumenimi lasmi in je veljala za najlepše deklo v vsem Šentanelu. To je Jurija še bolj podžgalo, da je hotel prav njo za ženo. Šentanelci so ji pravili: »zlata Tilka« in sicer zaradi njenih las, pa tudi zaradi bogate dote, ki jo je čakala.

Toda njen oče je bil samosvoj in trmast mož; prav Končniku ni hotel dati Tilke, nekaj zaradi tega ne, ker je mislil, da je Juriju le za denar, nekaj pa zaradi tega, ker neke stare jeze z rajnim Jurijevim očetom ni mogel pozabiti.

Ko ga je stari prvič odbil, mu je Jurij tako zameril, da drugi ni več prišel, in s Senčarjem odtlej ni hotel več spregovoriti. Tem bolj se je oklenil Tilke, ki je vsa gorela zanj, in je hotel po sili priti do neveste.

Daljši četrt leta so se dajali sem in tja, Juriju njegov ponos ni pustil, da bi bil odnehal ali se še kdaj do Tilkinega očeta ponižal, stari Senčar pa je hčerki zlepa in zgrda prigovarjal, naj se odreče Juriju, češ: Končnikovi so že od nekdanj na glasu kot prevzetni ljudje,

dva stroškovnika prevoza, ki jim ga je poleg stalne cene galice tovarna zaračunavala. Tovarna je s pogodbo ogromno pridobila, saj porabi naše kmetijstvo letno okrog 1000 vagonov galice, s čimer je tovarna povečala svoj dobiček na letnih 18 milijonov dinarjev. Naša tovarna torej na leto zasluži okrog 18 milijonov dinarjev več kot pa tovarne na Angleškem, ki proizvajajo isto količino galice. Ker je delavstvo pri nas slabše plačano kot v Angliji, je ta dobiček še večji na račun delavstva. Toda kljub temu so Angleži postavili svojo galico v bolgarske črnomorske luke po 5.40—5.60 din kg. Naša galica bi pa radi vseh ugodnosti, ki jih tovarne galice pri nas uživajo, morala biti še cenejša. Presenetljivo je torej, da so naše tovarne modre galice zahtevale, da se jim odobri za letošnje leto cena po 8 din kg, nato so te zahteve znižale na 7.50 din. Medtem je vlada uvrstila modro galico v seznam predmetov, ki spadajo pod kontrolo cen, nakar je spor o cenah modre galice rešil odbor za kontrolo cen. Ta je za letošnje leto določil najvišjo ceno modri galici, ki znaša 6.68 din kg franko vagon tovarna. Proti tej odločbi so se pa pritožile kmetijske organizacije, češ da je tudi ta

cena previsoka. Primerjajoč cene angleški galici in naši, bi lahko bila naša galica po 5.90 din 1 kg, kajti po ti ceni bi jo nam dobavili tudi Angleži, čeprav jih prevoz stane v davki in carino vred okrog 1.90—2 din pri 1 kg. Tovarna »Zorka« bi pa že po pogodbi z državo, katera je za letošnje leto še v veljavi, morala prodajati modro galico po isti ceni kot bi jo nam dobavili Angleži. Na podlagi teh dejstev so združne organizacije zahtevale, da se cena modri galici še zniža. Videti je pa, da s to zahtevo ne bo nič, kajti ban banovine Hrvatske je na temelju člena 6. uredbe o nadzorstvu cen odločil, koliko se smejo za Hrvatsko računati stroški in zaslužek pri prodaji galice na drobno, pri čemer je vzel za podlago najvišjo določeno ceno modri galici, to je 6.68 din kg. Po odločbi bana banovine Hrvatske smejo trgovci računati za stroške in davke največ 0.12 din pri 1 kg, zaslužiti pa smejo pri prodaji od 100 ali več kilogramov le 30 par pri kg, pri prodaji od 1 do 100 kg pa največ 50 par pri 1 kg. Tako bo stala kmete galica na Hrvatskem 7.10—7.30 din kg. Približno isto ceno bo imela galica potemtakem tudi pri nas.

naši, ne moremo in ne smemo zaupati! Še je čas, da spoznate, kaj je glavni namen — da ne bo pozneje prepozno!

Mursko polje

Apaače. Že dalje časa ni bilo dopisa iz našega obmejnega kraja. Vse se pri nas mirno razvija po starem tiru, da je težko najti vesti za one brave »Slov. gospodarja«, ki se za Apače zanimajo. Prve tri letošnje mesece je bil pri šolskih sestrah v Freudenauu gospodinjski tečaj. Da se je tečaj mogel vršiti, sta imela velike zasluge upravitelj Meinlovih posestev g. Pajdaš in župan g. Režonja ter tudi g. podžupan. Vodila ga je, kakor že prej v našem kraju, č. s. Jakoba iz Slovenske Bistrice. Udeležilo se ga je poleg domačink še lepo število deklet iz Pišine v Prekmurju. Vedenje deklet na tem tečaju je bilo vzorno in hvalevredno. Zaključne slovesnosti se je udeležil g. ravnatelj Meinlovih podjetij iz Zagreba. — Ni se še prvi končal, ko se je začel že drugi gospodinjski tečaj v novem poslopju mlinarja Grosmana v Apaačah. Vodi ga gđca Gorenc Ivana, voditeljica banovinskih gospodinjskih tečajev. Udeležujejo se ga samo mladenke iz domače občine.

Dravsko polje

Ptujska gora. (Prevzv. lavantinski vladika častni občan Ptujske gore.) Ob birmovanju na Ptujski gori dne 18. aprila so gorski farani in občani priredili prevzv. nadpastirju izredno presenečenje. Po slovesnem sprejemu, ko so Prevzvišenega prisrčno pozdravili zastopniki in predstavniki vseh društev in ustanov z domačim g. župnikom na čelu, je stopil pred prevzv. g. škofa predstavnik občanov in podžupan g. Alojz Širec ter namesto g. župana, ki je bil zaradi bolezni zadržan, sporočil prevzv. g. škofu, da je občinski odbor občine Ptujska gora na svoji seji dne 17. marca izvolil soglasno prevzv. g. škofa za svojega častnega občana. Gorski farani so na ta način hoteli pokazati svojo hvaležnost za vso veliko skrb in trud, ki jo Prevzvišeni posveča Ptujski gori. Posebno hvaležni so gorci Prevzvišenemu, da je pred dvema letoma izročil gorsko svetišče in faro v varstvo o. minoritov, katere so si gorci že dolgo želeli, in posebno še zato, ker po dvestoletnem pastirovanju g. p. Konstantina vidijo res velike uspehe. V znak hvaležnosti so občani darovali g. škofu lepo umetniško izdelano diplomu, katero je Prevzvišeni z veseljem sprejel. Prevzvišeni se je v toplih besedah zahvalil za izkazano mu spoštovanje in hvaležnost ter tudi za naprej obljubil vso svojo pomoč in podporo za obnovo gorskega svetišča in fare, a za občinske uboge je ob tej priliki poklonil večjo vsoto. Na dan sv. birne je Prevzvišeni pri pridigi pohvalil farane za skrb in lepoto hiše božje in njihove dušne pastirje za vse njihovo delo in prizadevanje ter jim zaželel veliko blagoslova iz nebes.

Ptuj. V nedeljo, 28. aprila, se vrši v Ptuj ob 14.30 v društveni sobi Dekliškega krožka širši posvet Dekliških krožkov ptujskega okrožja. Bo razgovor o zelo važnih zadevah naše organizacije. Vse sestre odbornice posameznih krožkov

Dopisi

Poborje

Fram. Dne 18. aprila je dopolnil 80 let najstarejši framski fant Jurij Fregl, p. d. Zefin Jürga. Jubilant je zagledal luč sveta leta 1860. v prelepi podpohorski framski vasi, kjer so imeli njegovi starši majhno, a lepo posestvo. Ko je dopolnil 20 let, je bil vpoklican k vojakom ter je služil pri takratnem lovskem bataljonu v Tridentu na Tirolskem. Po enem letu vojaškega službovanja se je pri vajah v visokih tirolskih hribih tako prehladil, da se ga je lotila nevarna jetika. Dolgo časa se je zdravil po raznih bolnišnicah, ali vse zdravljenje je bilo zaman. Bolezen je vedno bolj napredovala, stanje se je dan na dan slabšalo. Zdravniki so obupali nad njim, zato so ga poslali domov z namenom, da umre v svojem rojstnem kraju. Vrnil se je na smrt bolan k svoji materi, ki ga je z vso ljubeznijo prave kmečke matere sprejela. Sama se je poprijela zdravljenja. In glej! Kar ni zmogla vsa zdravniška veđa, je napravila skrb in ljubezen njegove matere, ki ga je po daljšem času s samimi domačimi zdravili popolnoma ozdravila. Ko je okreval, se je z vso vnemo poprijel gospodarjenja na materinem posestvu, katerega je v kratkem vzorno uredil. Tako sta z materjo skupno gospodarila do njene smrti. (Umrla mu je v starosti 75 let.) V mladih letih je poleg svojega posestva oskrboval veliko sosednje posestvo, ki je bilo takrat last veleindustrialca Jana. Na tem posestvu je bila zemlja zapuščena in prazna. Ali jubilant je napravil iz te pušče v treh letih tako velik in vzorno urejen vinograd, da je v par letih rodil po 120 polovnjakov najboljšega vina. Za framsko cerkev sv. Ane je posebno dosti žrtvoval, saj je na svoje stroške dal napraviti prelepo spovednico na mo-

ški strani ter še mnogo drugega. Tudi za druge dobrodelne ustanove je imel in še ima vedno odprte roke. Za svoja visoka leta je še posebno čil in krepak ter na svojem vzorno urejenem posestvu še vedno sam gospodar. Gospodinji mu pa njegova pridna nečakinja g. Anica Poljanec. S posebno ljubeznijo pa obdeluje svoj prelepi vinograd. Njegovo sladko vince slovi daleč na okrog kot najboljša framska kapljica. Stročkovnjak je naš Jürga v vseh panogah kmečkega dela. Še sedaj se mlajši in tudi starejši gospodarji radi obkačaj k njemu po razne nasvete, katere tako rad daje. Oženil se še do danes ni. Če ga vprašate, zakaj se ni oženil, prav šaljivo odgovori, da je za to še vedno čas. Nam, ki ga poznamo, se zdi, da bi ga sploh ne mogli pogrešati, zato ob njegovi 80 letnici prosimo ljubega Boga, naj nam ga ohrani vedno zdravega in veselega še do najskrajnejših mej človeškega življenja. S »Slov. gospodarjem«, ki se tej želji in častitki iskreno pridružuje, sta si že dolgoletna zvesta prijatelja. Ob novem letu pride v upravo navadno osebno mu naročati, naj ga le tudi še naprej z različnimi novicami in nauki tedensko na domu obiskuje.

Slovenske gorice

Sv. Tomaž pri Ormožu. V zadnjem »Slov. gospodarju« se je nekdo prav ognjevitno izrazil o »Soli in domu« — češ naj se ljudje le drže tega društva. Čudno se pa dozdeva ljudem, da agitirajo za to društvo le ljudje, ki niso našega mišljenja, katerih hrana je »Domovina«, »Večernik«, »Jutro« in drugo. Pri pobiranju podpisov se posebno poudarja: le podpisite se Jože, Tone, Franca, le, da bo naša zmaga mogoča! Kakšna zmaga? Ljudje, bodite previdni; ljudem, ki niso

ki vse druge prezirajo in se z vsakim sprejo in skregajo; posebno prevzetem je prav ta Jurij, ki misli, da mora biti vse po njegovem; katera koli ga bo vzela, vsaka bo nesrečna, nikoli se ne bo s katero razumel in v miru z njo živel. Na to je odgovarjala Tilka, da ji je prav tak ponosen mož najljubši, kajti tudi ona je ponosna in bo srečna le s takim, ki je tudi ponosna in hoče kaj bolj biti.

Ko vse ni nič pomagalo, je poskusil Senčar z grožnjami, češ da ji ne bo dal ne pare in tudi v testamentu ji ne bo ničesar namenil. Tilka je debelo pogledala; ko pa se je z Jurijem pogovorila, je dejala očetu, da Končnik ne čaka na ženski denar in da mu je ljubše, če žena ne prinese nobenega krajcarja k hiši.

Stari Senčar je stisnil zobe od jeze in dolgo ni našel besede. Potem se je zadril, da nima nič več kaj proti, če hoče hči po sili v nesrečo, naj le dela po svoji glavi. Dal ji bo za doto in za dediščino enkrat za vselej dva tisoč goldinarjev, potem nima več kaj zahtevati. Ne on, oče, ne njen brat Urh j si posledj nista več dolžna kaj dati.

Tilka, ki je bila vsa zatelebana v Jurija, si ni dolgo premišljala in je pristala. Hitro so še pripravili, kar je bilo treba, in štirinajst dni pozneje sta se Tilka in Jurij že vzela. Na večer pred poroko je naštel stari Senčar Tilki dva tisoč goldinarjev, morala pa mu je pred tremi veljavnimi pričami pismeno potrditi, da je

sprejela vso dediščino, kakor ji o očetu gre, in da v očetovi hiši sploh nima več kaj iskati.

Poroko je prišlo pol šentanela gledat. Ljudje so rekli, da lepšega para še ni bilo v šentanelški cerkvi. Senčarja in njegovega sina Urha ni bilo zraven, čeprav ju je Tilka lepo prosila, naj gresta vsaj v cerkev z njo. Tem bolj so ženina in nevesto pozdravljali šentanelci, ki so bili skoraj vsi na njuni strani in proti svojeglavemu trgovcu. Gostija je bila slovesna, toda kratka; nato pa sta se mlada odpeljala in se vrnila z lepega potovanja šele čez tri dni.

Od poroke je zdaj minulo že pet in pol let in nič se doslej še ni zgodilo, kar bi bilo zmotilo srečno življenje mladega Končnika in mlade Končnice. Tupatam se je seveda primerilo, da sta se kaj sporekla; ker pa sta se imela slej ko prej rada, sta se zmeraj kmalu pobotala. Ko je postala mlada Končnica prvokrat mati, ji je stala smrt že ob postelji. Od tedaj je bila mehkejša in vdanejša, posebno versko se je ogrela in poglobila. Izkusila si je tudi, da moževo vihrin in prevzetnost s popuščanjem in tihim potrpljenjem laže kroti kakor pa z ugovarjanjem. Zaradi tega tudi danes ni poskušala in možu ni več prigovarjala, ampak ga je pustila, naj se izdivja, ter šla čez nekaj časa dol v gostilno, da bi pozdravila prve goste, ki so prišli od maše; upala je tudi, da bo od teh kaj več zvedela, kaj je župnik prav za prav pridigoval.

(Dalje sledi)

hiši našli znamenje križa. Križ je bil pritrjen na steno v 60 cm visokem in 45 cm širokem okviru. Poleg tega so našli zoglelen kos oprave, neke vrste klečalnik, ki ga je s hišo vred zasula goreča lava in ga tako ohranila današnjemu času. Ti dve najdbi sta gotovo med najstarejšimi dokazi krščanstva v nekdanji rimski državi, ki dokazujeta, da je krščanstvo prišlo sem že kmalu po Kristusovi smrti, vsekakor pa pred letom 79., ker takrat je izbruh Vezuva vse pokril s kamenjem in pepelom.

Osem dedov na pogrebu 100 letne matere! V Pontedecimo pri Genovi so te dni pokopali stoletno mater, za katere krsto je korakalo tudi 8 njenih sinov, ki so že vsi dedj.

opozarjamo, da so v smislu določil ZDK dolžne udeležiti se tega posveta. Pridite gotovo in točno! Bog živi! — Okrožje.

Haloze

Sv. Barbara v Halozah. Veliko in važno gospodarsko predavanje se bo vršilo v nedeljo, dne 28. aprila, v šoli po rani sv. maši. Predavatelj, ki je senator, pride že prvi večer in bo tu prenočil. Da njegov trud in stroški ne bodo zaman v tako daljavo, je vabljen vsaka družina na predavanje, ker le obilno zanimanje in udeležba razveseli predavatelja. Napolnimo šolo do zadnjega kota!

Slovenska Krajina

Sobota. Naša obmejna, odnosno prekmurska prestolnica dobiva iz leta v leto modernejše obličje, kar nam je vsem v ponos. Pred dnevi so pred katoliško cerkvijo podrla stare kostanje in s tem pride cerkev mnogo bolj do izraza, a oni, ki so ob nedeljah rajši posedali v njih senci kot šli k službi božji, pa bodo prišli še bolj do izraza, ker jih ne bo ščitila kostanjeva senca! — Kmetško-delavski tabor se bo vršil 5. maja. Udeležite se ga vsi!

Šalovci. Posesnik Jožef Berke je našel zvečer na oknu domače hiše lonec s kislim zeljem in svinjskim mesom, kos rženega kruha in tri decilitre žganja. Kljub temu, da se mu je jed zdela sumljiva, je vseeno pokusil dve žlici kislega zelja. Takoj je začutil težave v želodcu, nakar je izplil nekaj požirkov kisa in jed izbruhal, potem se je pa onestvil. Našel ga je sosed in ga spraval pokonci. Ko so pozneje dali meso psu, je ta čez dve uri poginil. Posesnik Berke živi sam v svoji hiši, hrano mu pa nosi brat ali pa kateri izmed sosedov. Očividno je, da mu je nekdo iz maščevanja podtaknil zastrupljeno jed. Sum pada na neko žensko, ki mu je že večkrat grozila, da ga bo »spravila spat«.

Tišina. Splošno je znano, da je cesta Sobota—Tišina—Petanjci ena izmed najprometnejših žil v Prekmurju. Njen promet pa bo še mnogo večji, ko bo petanjski most izročil svojemu namenu, zato je država to cesto prevzela v svojo upravo in jo bo prometu primerno uredila.

Filovci. 65 letni posesnik Franc Lovrenčec se je prepiral z mlajšimi sorodniki radi posestva. Pri tem se je pošteno razhudil, kar je imelo za posledico, da je eden izmed družbe, zetov brat, pograbil motiko in z njo udaril starca. Udarec je Lovrenčeca zadal v trebuh in mu napravil hudo poškodbo v drobovju, tako da je kmalu po prevozu v soboško bolnišnico umrl.

Turnišče. Pretekli torek je bil v šlajmerjevem zdravilišču v Ljubljani operiran naš rojak g. Ludovik Terboča. Operacija je srečno prestal in bo čez nekaj dni spet redno vršil službo. — Delo pri našem prosvetnem domu lepo napreduje in ga bomo čez nekaj časa slovesno izročili svojemu namenu, kar že vsi željno pričakujemo.

Lipa. Čeprav je še zgodnja pomlad, so že vendar nadležne miši po naših njivah naredile mnogo škode. Ako se uničujoče pustošenje te nadležne golazni na nek način ne bo omejilo, bo letošnja žetev bolj žalostna in slaba. Miši povzročajo škodo tudi drugod.

Sv. Sebeščan. V nedeljo, 28. aprila, popoldne bomo blagoslovili novi del pokopališča v Salamencih in novi križ. — V vasi je velika večina luteranov in se niso mogli zediniti s katoličani, da bi imeli skupno pokopališče, in to predvsem radi križa na pokopališču, ker luterani ne marajo na pokopališčih skupnega križa, kakor tudi v šolah ni križev, kjer so oni v večini. Tako so luterani svoj del pokopališča blagoslovili že spomladi, mi ga pa bomo sedaj. Tu so pokopališča občinska. Vabimo na to slovesnost vse, tudi brate luterane! — Za naše cerkvene potrebe smo dobili iz Amerike 4000 din, ki jih je tam nabral med našimi ljudmi naš bivši farnik g. Gomboc Ivan. Nekateri so darovali celo po 10 dolarjev. Zelo smo hvaležni vsem darovalcem, posebno pa se moramo zahvaliti še g. Gombocu, ki je šel od osebe do osebe, da je nabral to lepo vsoto. Bog plačaj! — V nedeljo, 14. aprila, smo imeli vizitacijo našega III. reda. Posel je opravil g. p. Damiš od Sv. Trojice. Pristopilo je spet 15 novih udov.

Šaleška dolina

Smartno ob Dreti. Fantovski odsek pripravlja za nedeljo, 28. aprila, zgodovinsko igro »Miklova Zala«. — V teh kritično-usodnih dneh, ko so evropski narodi v najtežji preizkušnji svobode, bodočnosti, ko so klicani tudi naši možje na stražo svoje ožje, skupne, svobodne domovine, ki odločno kakor kdaj koli potrebuje zvestih src, bodi nam simbol domovinska ljubav naših pradedov,

katero nam prikazuje ta času sodobnih dni primerna igra. Zato: na svidenje!

Mislinska dolina

Slovenjgradec. Mesto Slovenjgradec je bilo v nedeljo, 21. aprila, v praznični obleki, kajti blagoslovil se je temeljni kamen nove javne zgradbe zelo velikega obsega, katere še naše mesto skozi 700 let obstoja ni imelo. Posebno smo bili ponosni na vzorno četo Slovenskih fantov v krojih (bilo jih je 60), s fanfarami na čelu. Njihova disciplina in korak po ulicah našega mesta sta nas zadivila. Zelo lepo so se postavili tudi gasilci ter koroški borci. Potrebo po tej novi javni zgradbi je uvidel naš občinski odbor z g. županom, kateri je stavil višjemu mestu tozadeven predlog, ki je povsod naletel na zelo veliko razumevanje. Na ta način nam je bilo mogoče izvršiti velike priprave tako, da bo zgradba v letošnjem letu najbrž že pod streho. Obred blagoslovitve je opravil naš g. župnik ob navzočnosti vidnih javnih delavcev, g. župan pa je imel na navzoče zelo lep nagovor. Želimo iz vsega srca, da bi se tisti, ki bodo v novi zgradbi prebivali, med nami kar najbolje počutili!

Smarski kraji

Sv. Križ pri Rogaski Slatini. Letošnji lepi april nam je pripomogel, da smo spomladansko setev in delo po vinogradih lahko opravili. Za modro galico za škropljenje nam bo pravočasno priskrbela tukajšnja krajevna Kmetška zveza. KZ bo poskrbela, da s skupnim vagonom naročilom pospeši nižjo ceno, da nas ne bi izkoriščali trgovci. — Pri nas je letos veliko povpraševanje za semenski krompir. Cena se mu je dvignila na 2 din. Tudi živinske krme nam na splošno primanjkuje. Mnogi že pasejo živino, pri čemer jim živina radi slabe paše močno peša. Za krmo je tudi veliko zanimanje. Plačuje se tu 1.60—1.80 din za 1 kg. — Za zaščito otrok proti morebitnim zračnim napadom je vladalo pri nas večje zanimanje kot smo prvotno mislili. Mnogo naših družin se je rade volje odzvalo pozivu oblastev glede zaščite otrok. — Tudi smrt je zadnji čas pri nas pridno na delu; vzela nam je več oseb, med njimi ni prizanesla tudi še mlademu grobarju. — Lastovice s svojim žvrgolenjem in kukančev s svojim ku-ku so nas začele pozdravljati

Kmečka trgovina

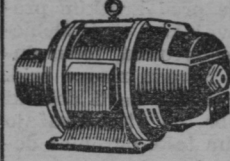
Za prehrano revnih krajev Slovenije

je kr. banska uprava nabavila od Prizada 300 vagonov pšenice. Banska uprava je pšenico že dala v mline, razdelitev moke je pa za ozemlje bivše mariborske oblasti poverila Osrednji kmetijski zadrugi v Mariboru, Meljska 10, katera moko že deli. Občine je kr. banska uprava pozvala potom okrajnih kmetijskih referentov, da prijavijo količino in vrsto moke, ki jo mislijo za svoje revne občine nabaviti. Količino in vrsto moke, ki jo občine zberejo od svojih občanov, prijavijo preko okrajnega načelstva kr. banski upravi, katera da nalog Osrednji kmetijski zadrugi v Mariboru, da moko odpošlje. Cena moki je sledeča: nularca mehka ali ostra pšenična 3.50 din kg, pšenična št. 5 3.10 din kg, št. 8 1.70 din kg, otrobi drobni in debeli (za živinsko krmo) 1.40 din kg, pšenica sama pa 2.40 din kg. Račun za moko je treba plačati pred prevzemom blaga na čekovni račun banske uprave št. 10.179. Vreče je treba dostaviti v mlin, mlini pa razen nekaj izjem dostavljajo mlevske izdelke do 10 km od mlina brezplačno, in to večje količine skupaj. Ker stane banatska moka, postavljena v Slovenijo, danes 4.10—4.30 din kg, je težko razumljivo, da se baš najrevnejše občine v Halozah in drugod za gornjo ugodnost, ki jo nudi kr. banska uprava preko Osrednje kmetijske zadruge v Mariboru, tako malo zanimajo in sploh ne pošljejo nobenih prijav. Verjetno bo v maju moke že zmanjkalo, oziroma bo znatno dražja, zato naj občine skrbje za pravočasne prijave, da ne bo pozneje od strani prebivalstva ugovorov (kritike) čez oblasti in organizacije, češ da za ubogo revno ljudstvo nič ne storijo.

Sol se ne bo podražila

Uprava državnih monopolov zavrača vse vesti, ki se širijo o podražitvi soli. Te vesti o dvigu cen soli so popolnoma neresnične, kajti cena soli se ne bo dvignila. Prebivalstvo se opozarja, da tem vestem, ki jih širijo razni spekulanti, ne naseda in da zato nikakor ni potrebe, da si posamezniki ustvarjajo doma rezervno soli, tem-

DOBAVLJA-POPRAVLJA



motore
in vse vrste električnih strojev

Domača tovarna
RUDOLF PASPA
Zagreb, Koturaška 69

že 15. aprila. — Gostilna Stojnšek si je pred kratkim namestila v svojo gostilničarsko sobo biljard (igralna miza na kroglo). Te igre so se posluževali razni kmečki fantje. Poljubilo se je te igre tudi petim šoloobveznim fantom. Na biljard se da igrati samo, če se vanj vrže dinar. Otroci pa dinarja nimajo, pa jim je šinilo na misel, da so za nadomestilo za dinar napravili več svinčenih dinarjev. Seveda takim mladim prebrisancem v starosti 12—14 let se delo ni nič kaj posrečilo, vendar so ti svinčeni kovanci v toliko odgovarjali, da so lahko igrali na biljard. Opilili so tudi nekaj kovancev po 25 par in so to spako uporabili kot dinar. Zadeva se nahaja sedaj v rokah varnostne oblasti. Sistični bo imel v prvi vrsti gostilničar, ki je pustil otroke v gostilno, povrh pa še, da so igrali na biljard. Pa tudi starši kot varuhi svojih otrok bodo imeli neprijetnosti. — Starši, pošiljajte svoje otroke ob nedeljah in praznikih v prosvetne domove, sicer se boste po lastni krivdi na svoja stara leta jokali pred svojimi lastnimi otroci! Pa tudi Bog bo terjal od vas duše vaših otrok.

Spodnji kraji

Zagorje pri Pilštanju. Dne 4. in 5. maja se vrši pri nas velik romarski shod. Je to za bližnje in daljne župnije prvi v tem letu ter je upati, da se ga bo udeležilo mnogo romarjev, ki jim je priprošnja Marije Zagorske že znana. Poskrbijo bo z vsem za vse. — Ima pa ta naša božja pot tudi nasprotnike, ki po gotovih časopisih pri vsaki priliki obrekujejo tukajšnje ljudstvo, kakor da bi bili v sredi Urvalda res sami tolovaji doma. Svoje klevete o našem mirnem in dostojnem ljudstvu bodo morali sodnijsko preklicati.

več je naj kupijo le toliko kot doslej, namreč, kolikor se je za normalno porabo potrebuje. Kdor širi lažne vesti o dvigu cen soli, se naj prijavi varnostnim oblastem, ker tak človek s takimi lažmi širi nerazpoloženje proti državi.

Ker je letošnja prehrana živine bila več ali manj nenormalna in slaba, kar bo trajalo najbrž do nove košnje, je potrebno posebno sedaj, ko živina menja dlako, dati živinčetu vsak dan okrog 20 dkg živinske (rdeče) soli. V Mariboru se dobi rdeča sol v vrečah po 50 kg za ceno 25 din, in sicer v glavni zalogi soli na Aleksandrovi cesti 74 (podaljšek Rakuševih skladišč). Živinske soli ima glavna zaloga dovolj, živinorejci si jo naj nabavijo skupno potom svojih organizacij, s čimer se jim bo prevoz pocenil. Res je, da prodaja soli ne nudi trgovcu pravega zasluzka, toda z ozirom na druge predmete bi se morali tudi trgovci založiti z živinsko soljo, da tako ustrežejo kmetovalcem. Dokler pa trgovci živinske soli nimajo v zadostnih količinah, si jo naj od glavnih zalog soli preskrbe potom organizacij živinorejci sami.

Kdo izvažava vino v Nemčijo?

Slovenci, posebno pa obmejne Slovenske gorice, smo vedno prodajali svoja vina večinoma v Nemčijo, ki je že od nekdaj naše glavno vinsko tržišče. Od večjega ali manjšega izvoza vin v Nemčijo, oziroma v bivšo Avstrijo je v večji ali manjši meri odvisno blagostanje naših slovenskih vinogradnikov. Pred kratkim smo spet slišali, da bomo lahko izvozili v Nemčijo vina za okrog 22 milijonov dinarjev. To bi se na našem vinskem trgu že precej poznalo. Toda na žalost so dejstva taka, da bodo tudi to izvozno dovoljenje — kot vsa prejšnja — izkoristili le naši domači Nemci in nemčurji, ki ne izvažajo v Nemčijo le vino svojega pridelka, ampak tudi druga vina, katera jim Nemci dobro plačajo, da jih tako na posreden način podpirajo. Mnogo je ob meji nemških posestnikov, ki pridelajo kvečjemu okrog 50 polovnjakov vina, toda izvozijo ga 150 polovnjakov in še več. Kolikor nimajo sami vina,

ga pokupijo pri slovenskih vinogradnikih večinoma pod roko (na črno) in ga plačajo v najboljšem primeru po 4 din liter, v Nemčiji pa dobe 20 din za liter. Celo posestvo, ki je last vsega slovenskega naroda, je pred kratkim prodalo takemu Nemcu 50 polovnjakov vina. Dobički naših Nemcev so pri tem ogromni, toda sluzijo le v namene, ki našemu narodu niso v prid. Nemci dobro vedo, v kakšne svrhe se ti dobički porabljaajo, zato pa tudi skrbe, da vino izvažajo le njih somišljeniki in zato jim tako ogromne dobičke tudi omogočajo.

Visoke cene žitu so v korist tujcem

V zadnjem času se je cena pšenici in koruzi zelo dvignila in se še vedno dviga. Dne 17. aprila je bila srbska pšenica že po 252—255 din, par dni nato je pa poskočila zopet na 265 din stot. Koruza se je dvignila že na 205 din stot, dočim je koruza na mednarodnih trgih (Rotterdam) le po 91 din stot. Mnogi so mnenja, da je tako visoka cena pšenici in koruzi v korist čepprav ne slovenskemu vsaj vojvodinskemu kmetu. Toda to ni resnica, kajti vojvodinski kmet je pšenico in koruzo prodal že na polju (zelena kupčija, ki je na jugu v navadi) ali pa takoj po žetvi, in to po zelo nizki ceni, raznim tujerodnim, po večini judovskim prekupčevalcem. Šele sedaj, ko so vsi kmetje žito prodali, se je jela cena žitu dvigati. Da prekupčevalci z žitom lahko dvignejo cene, sklepajo med seboj najprej navidezne kupčije, od katerih plačajo tudi predpisano takso, nekaj žita drug drugemu dobavijo, pri tem pa skrbe, da te kupčije pridejo v javnost. Na ta način so prekupčevalci dvignili ceno žitu tudi sedaj na gornjo višino in trdijo, da se bo cena pšenici dvignila celo na 300 din stot, koruza pa na 250 din stot. Od teh cen pa kmet (tudi vojvodinski) nima prav nobenih koristi, kajti žita ne prodaja več on, ampak tujerodni judovski spekulanti, med katerimi pa tudi ni nobenega »Srbina«, kot pravijo Srbi sami. Vsi ti se skrivajo pod izgovorom, »da pomagajo kmečkemu ljudstvu«, v resnici pa pomagajo le sebi in tujemu kapitalu do milijonskih dobičkov, ki gredo na račun naših revnih prebivalcev.

Drobne gospodarske vesti

10.000 vagonov koruze bomo najbrž uvozili iz Romunije carine prosto in to po 135 din stot. Romunska koruza je torej za 32,5% cenejša kot pa naša domača.

200 vagonov riža nam bodo dobavili Bolgari. V zameno za riž bomo dali Bolgarom modro galico.

100 vagonov vina je v poslednjih desetih dneh odkupil Prizad od vinogradnikov na jugu. Doslej je Prizad odkupil že 230 vagonov vina.

Železo se je spet podražilo. Iz Beograda poročajo, da se je železo v palicah podražilo za 70 par pri kilogramu, železo za vezavo betona in tračnice pa za 80 par pri kilogramu. Radi tega se bodo najbrž dvignile cene železnim predmetom za okrog 20%.

169 din stane plinska maska, katere izdeluje tovarna Bata v Borovem. Z masko vred se dobi tudi torbica in cedilo. Državni uradniki bodo morali imeti maske, ostalo prebivalstvo pa le, kdor bo hotel.

3.936.000 din je dala banovina Hrvatska za javna dela v Dalmaciji.

Za 5.000.000 din se je povečala zlata podlaga naše Narodne banke od 8. do 15. aprila. V blagajni Narodne banke je zlata za 2.058.000.000 dinarjev. Poleg tega ima tujega denarja za 983 milijonov dinarjev. Stanje deviz se je v sedmih dneh povečalo za 66 milijonov dinarjev. Skupna podlaga Narodne banke znaša 3.290.000.000 din, a samega zlata je v blagajni za 3.253.000.000 din. Kritje v zlatu znaša 26,34%, skupno kritje pa 26,64%.

Cene goveje živine po sejmih

Voll. Brežice I. 8 din, II. 6.50 din, III. 5 din; Ljubljana I. 6.50—7 din, II. 5.50—6 din; Kamnik II. 6—7 din kg. žive teže.

Krave. Brežice I. 7 din, II. 5 din; Ljubljana 4—5 din kg žive teže; Kamnik do 2500 din za glavo.

Telice. Brežice I. 8 din, II. 6 din; Ljubljana I. 6—6.50 din, II. 5—5.50 din kg žive teže.

Teleta. Brežice I. 7 din, II. 6 din; Ljubljana I. 7 din, II. 5 din kg žive teže.

Goveje meso. Brežice 10—12 din, Ljubljana 12—14 din, Kamnik 12—14 din kg.

Goveje kože. Brežice 10—12 din, Ljubljana 13 din, Kamnik 11—14 din kg.

Teleče kože. Brežice 14—15 din, Ljubljana 14 din kg.

Svinje

Plemenske. Maribor 5—6 tednov stare 110 do 115 din, 7—9 tednov 120—135 din, 3—4 mesece 190—230 din, 5—7 mesecev 320—360 din, 8—10 mesecev 460—560 din, eno leto stare 800—870 dinarjev komad; 1 kg žive teže pa 7—10 din. Ptuj 6—12 tednov stari pujski 90—150 din komad, 1 kg žive teže pa 7—7.75 din.

Pršutarji (proleki). Ptuj 8—8.50 din, Ljubljana 10—11 din, Kamnik 9—10 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Brežice 9.50 din, Ljubljana 12.50 din kg žive teže.

Svinjsko meso. Brežice 14—15 din, Ljubljana 18 din, Kamnik 16 din, Trbovlje 14—18 din kg.

Slanina. Brežice 17 din, Ljubljana 20 din, Trbovlje 19—20 din, Kamnik 18 din, Jesenice 18 din kilogram.

Svinjska mast. Brežice 20—22 din, Ljubljana 22—24 din, Kamnik 20 din, Trbovlje 22 din kg.

Svinjske kože. Ljubljana 10 din, Kamnik 8 do 10 din kg.

Tržne cene

Fižol. Ptuj 5—6 din, Trbovlje 7 din, Ljubljana 5.50 din, Kamnik 5 din kg.

Krompir. Ptuj 1.50—1.80 din, Trbovlje 2.50 din, Ljubljana 2.25 din, Jesenice 1.75—2 din kg.

Seno. Ptuj 150—175 din, Ljubljana 120 din, Jesenice 125 din, Brežice 135 din stot.

Slama. Ptuj 45—50 din, Brežice 75 din, Ljubljana 45 din, Jesenice 65 din stot.

Med. Brežice 18 din, Ljubljana 22—24 din, Kamnik 18 din kg.

Mleko. Ptuj 2 din, Brežice 3 din, Trbovlje 2.50 din, Ljubljana 2.75 din, Kamnik 2 din, Jesenice 2.25 din liter.

Surovo maslo. Brežice 36 din, Ljubljana 36 din 1 kg.

Drva. Brežice 95 din, Ljubljana 135 din, Kamnik 80 din kubični meter.

Vino. Okolica Brežic navadno 4—5 din, finejše sortirano 6—7.50 din liter.

Žito in drugi pridelki na ljubljanski borzi. Koruza 210—212 din, banatska pšenica 265—267.50 din, bačka pšenica 270—272.50 din, ječmen 210 do 215 din, oves 205—210 din, rž 215—217.50 din, ajda 200—210 din, proso 255—260 din, pšenična moka 395—405 din, pšenični otrobi 180—185 din, fižol 550—600 din, krompir 170—175 din, sladko seno v balah 105—115 din, slama v balah 65 do 75 din za 100 kg franko vagon.

Cene na mariborskem trgu

Meso. Govedina 10 din, teletina 10—12 din, svinjsko meso 15—17 din, ribe 18—20 din, morski raki 26—30 din, salo 17—19 din, slanina 16 do 18 din, pljuča 8—10 din, jetra 10—12 din, rebca 14 din kg.

Mlečni izdelki. Mleko 2.50—3 din, smetana 10 do 15 din liter, maslo 36—40 din, domači sir 10 din kg; jajce 0.60—1 din komad.

Razgovori z našimi naročniki

Vzdrževanje mostu preko reguliranega potoka. J. M. Poslane nam informacije niso dovolj izčrpne, da bi Vam mogli podati točen odgovor. Po našem mnenju bi se moralo takrat, ko se je določilo, da se zgradi most preko reguliranega potoka, dogovoriti tudi, kdo bo ta most vzdrževal. Po splošnih načelih velja, da, ako mi je kdo radi svoje lastne koristi odrezal od banovinske ceste, mi mora oskrbeti drug dovoz, in če je v to svrhu potrebno napraviti most, je njegova dolžnost, da ta most vzdržuje.

Zandarmerija in policija, dvorska in konjeniška. Z. F. Splošni pogoji za sprejem v zandarmerijsko službo so sledeči: da ste naš državljan, da ste odslužili rok v stalnem kadru pri glavnih vrstah orožja, da ste telesno in duševno zdrav in najmanj 164 cm visok, da ste samski ali vdovec brez otrok ali sodnijsko ločen od žene brez otrok, da ste neoporečnega vedenja in neomadeževane minulosti, da niste starejši od 30 let, da ste zmožni čitanja in pisanja, da se pismeno zavezete ostati pri orožništvu najmanj tri leta in služiti tam, kamor se Vas odredi. Prošnjo lahko vložite vsak čas, in to pri najbližji orožniški postaji. — Pogoji za sprejem v policijsko službo so v bistvu enaki, le telesna višina mora znašati najmanj 172 cm, prošnja pa se vloga pri banski upravi v Ljubljani ali pri upravi mesta Beograda (ako bi raje služili v Beogradu). — Za službo na dvoru se odredajo orožniki iz drugih orož-

žito. Pšenica 2 din, rž 2 din, ječmen 1.75 din, koruza 1.50—2 din, oves 1.25 din, proso 2.25 din, ajda 1.50 din, proso in ajdovo pšeno 4—5 din, fižol 4—6 din liter.

Perutnina. Kokoši 25—35 din, par piščancev 37 do 75 din, domači zajec 8—25 din, kozlič 50 do 90 din.

Krma. Sladko seno 190 din, kislo seno 150 din, pšenična slama 55 din stot.

Sadje. Jabolka 5—9 din, hruške 6—9 din, suhe slive 6—10 din, celi orehi 8—9 din, luščeni orehi 24—28 din kg.

Zelenjava. Krompir 2—2.50 din, čebula 3 do 4 din, česen 8—10 din, kislo zelje 4.50—5 din, kislja repa 2 din, karfijola 10—12 din, hren 7 do 9 din, glavna solata 16—18 din, grah v stročju 16—18 din, endivija 12 din kg. Glava zelja do 6 din, karfijole do 12 din, ohrovt do 5 din, zelene do 3 din; zelenjad v kupčkih 1 din.

Sejmi

30. aprila živinski in konjski: Maribor; tržni dan: Dolnja Lendava — 1. maja živinski in kramarski (križeva sredi): Slov. Konjice, Ljubno, Muta, Podčetrtek v Veračah, Velenje; svinjski: Celje; tržni dan za živila in prašiče: Trbovlje — 3. maja svinjski: Maribor; živinski in kramarski: Zidan most — 4. maja svinjski: Križevci (okraj Sobota), Brežice, Celje, Trbovlje; živinski in kramarski: Gornji grad (tudi za ovce in kože), Slov. Bistrica (Florjanov sejem), Sv. Jurij pri Celju.

Gospodarska posvetovalnica

B. H. J. Cir. Zdravljenje slinavke se mora po zakonu o kužnih boleznih prepustiti živinozdravniku. Spoznati bolezen ni težko, saj se živinčetu vname sluznica na gobcu, gobec je zaprt, živinče se slini, izgublja tek itd. Koža med parklji je bolj rdeča, kjer tudi nastanejo mehurčki. Več je pisano o tej bolezni v januarjski številki »Kmečkoga dela« iz leta 1938. — Glavni znak metiljavosti je mršavost in kodravost živinčeta, ki se kljub dobri hrani ne popravi, dočim je zraven stoječa žival, ki je zdrava, vidno lepša. Vendar po tem še ne moremo z gotovostjo reči, da je žival metiljava, ker to more dognati le živinozdravnik potom preiskave blata. Če sumite, da je Vaše živinče metiljava, nemudoma vzemite od njega blato, ga zavijte v papir in nesite najbližjemu živinozdravniku v preiskavo. Živinozdravnik Vam bo proti teži živali dal zdravila, ki niso draga (20—30 din). Tudi o tej bolezni smo obširneje pisali v februarjski številki »Kmečkoga dela« iz leta 1938. — Vzrok, da živina kašlja, je sigurno v kaki bolezni, katere pa mi na daljavo in pri Vašem površnem vprašanju ne moremo ugotoviti. Naj živino preišče živinozdravnik, ki bo ugotovil pravi vzrok kašlja in po ugotovitvi odredil tudi zdravljenje. Živina je danes dragocena in ne kaže, da bi jo zanemarjali in pustili izhirati brez živinozdravniške pomoči.

nških ali policijskih edinic. Isto velja za dodelitev h konjenici.

Sosed brani vodo iz studenca po 50 letih. E. A. Ako je res, da ste preko 50 let že hodili po vodo k sosedovemu studencu brez prošnje, javno in brez sile, tedaj se Vam ni treba pokoriti sosedu, ki Vam brani nadalje odnašati vodo. Ste si namreč priposestvovali zadevno pravico. — Kar se tiče sredstev za odpravo kurjih oči, jih dodelite na izbiro v vsaki drogeriji.

Vojaska pilotska šola. B. M. Zadnji razpis za sprejem gojencev v zrakovno podčastniško šolo v Novem Sadu je bil zaključen 15. marca. Kdaj bodo sprejeti nadaljnji gojenci, ne vemo, predvidoma pa čez pol leta. Povprašajte priložnostno na občini ali pri orožniški postaji, kamor vojaška oblast take razpise pošilja.

Plačilo ogromnih stroškov za tožbo in zemljiškknjižni vpis. M. K. Ako je Vaš upnik zoper Vas dosegel zamudno sodbo in če je postala ta pravomočna, boste morali pač sami plačati tudi pravdne stroške. Z ozirom na sodbo je bil upnik upravičen predlagati zoper Vas izvršbo ter doseči vknjižbo zastavne pravice. Tudi te stroške morate plačati Vi. Ker se je z ozirom na brezobzirnost upnika bati, da bo predlagal še prisilno dražbo Vašega posestva, skušajte na vsak način dobiti posojilo ter se tako obvarovati še nadaljnjih stroškov.

Razkopavanje na tujem posestvu. M. J. Starih vprašanj ne hranimo, radi tega se ne spominjamo več, kak je položaj med Vami in sosedom. Splošno načelo je, da nihče ne sme razkopavati tujega zemljišča, zlasti ne brez plačila odškodnine. Zatrjevanje nasprotnega odvetnika, da sme Vaš sosed poljubno Vaš svet razkopavati brez odškodnine, ker je priposestval pot preko nje, ni pravilno. V primeru, ako je sosed res preko 30 let javno brez prošnje in brez sile hodil ali vozil čez Vaše zemljišče, ima le pravico od Vas zahtevati, da mu priposestovane služnostne pravice ne onemogočujete. Poti mu ne smete preprečiti, lahko pa jo preložite na način, da pot odnosno vožnja ni bistveno otežkočena.

Polnoletni sin noče delati; izmozgava starše. B. G. M. Starši niso dolžni vzdrževati polnoletnega sina, ki je sposoben se sam preživljati, a je prelen, da bi si delo poiskal, odnosno je delo zgubil radi pijančevanja. Ako sin ni dostopen za pametno besedo, boste morali tožiti ga, da zapusti Vaše stanovanje. Nikakor niste dolžni trpeti njegovih šikan, razgrajanja in preklinjanja. Še manj ste seve dolžni izročiti sinu tisto doklado, ki jo sprejemate Vi k svoji pokojnini. — Za časa življenja nima sin nikake pravice zahtevati od staršev kak del hiše.

Stroški prevzema posestva. V. L. Na Vaše vprašanje Vam ne moremo točno odgovoriti, ker nam niste navedli vseh del, katere je notar opravil. Za sestavo izročilne pogodbe pri vrednosti imovine 75.000 din, pri čemur si je izročilka pridržala vzdrževanje (preužitok) in določila, da se naj del izročnine izplača sestri, znaša nagrada po notarski tarifi 650 din. Za pisanje, overitev prepisov, prijavo za odmero taks, zemljiškoknjižno prošnjo sme notar zahtevati 40% povisek, torej nadaljnjih 260 din. Overitev enega podpisa stane 40 din nagrade, overitev vsakega nadaljnega podpisa po 20 din nagrade. Taksa za overitev prvega podpisa znaša 19.50 din, nadaljnjih podpisov po 11 din. Prenosna državna taksa znaša 6% prometne vrednosti izročene posestva, banovinska prenosna taksa 1%, ako gre za izročitev kmetijskega posestva.

Sprejem otrok v sirotinski zavod. B. A. Zadevno prošnjo napravite na bansko upravo v Ljubljani. Poudarjamo pa, da je dolžnost občine, da skrbi za v občino pristojne ali vsaj tam bivaajoče otroke, ako slednji nimajo sorodnikov, ki bi bili v stanju zanje skrbeti.

Odkup dosmrtna nezgodne rente. K. P. Ker Vaša renta ne presega 20% popolne odškodnine, smete zahtevati, da se Vam namesto rente izplača odškodnina. Mora pa na to pristati občina, v katero ste pristojni.

Izučenje za zobotehniko. Z. L. Kot učence zobne tehnike se lahko sprejmejo samo osebe, ki so dovršile štiri razrede srednje ali meščanske šole ali osem razredov narodne šole. V strokovnem delu morajo prebiti učenci najmanj tri leta, in sicer na državnih klinikah, poliklinikah, stomatoloških oddelkih državnih in banovinskih bolnišnic, pri zdravnikih specialistih za bolezni ust in zob, lahko pa tudi pri zobozdravnikih, dentistih, dentistih-tehnikih in v samostalnih zobotehniških delavnicah. Službodajalca si morate sami poiskati. Po uspešno dovršenem strokovnem delu in opravljenem izpitu postanete zobotehniški pomočnik. Po sedanjih predpisih bi zamogli samostojno izvrševati zobotehniška dela le po 12 letnem opravljanju pomožniških poslov ter v kraju, kjer ni zobozdravnika.

Avijatičar bi rad h kraljevi gardi. S. F. Zadevno prošnjo vložite pri poveljstvu pristojnega vojaškega okrožja in jo utemeljite, kakor veste in znate. Ali bo uspešna, Vam ne moremo preokovati. Kolekuje jo z 10 din kolekom.

Vknjižena dediščina mladoletnega sina — tožba upnikov. G. S. Pri poplačilu terjatev, v kojih prid lo vknjižene zastavne pravice na kakem zemljišču, ni merodajno, koliko je vknjiženih upnikov in koliko ima dolžnik drugih, nevknjiženih upnikov, marveč je v Vašem primeru važno, kakšen vrstni red ima zastavna pravica mladoletnega sina. Ako bodo drugi upniki iztožili svoje terjatve zoper posestnika-dolžnika, Vaš mladoletni sin ne bo trpel škode, ako ima ugoden vrstni red. Sin bi naj svojo terjatev iztožil le v primeru, ako bi posestnik-dolžnik slabo gospodaril ali sicer tako ravnal, da bi se vrednost posestva zmanjševala.

Kupec ne plača živine. Odvzem? P. T. Prodali ste za 500 din bikca, nadavka ste dobili le 20 din, ostanka Vam pa kupec ne plača, pač pa je od Vas kupljenega bikca zamenjal za kravo. — S prodanim bikcem bi morali kupecu izročiti tudi živinski potni list in nimate pravice, ta potni list zadrževati, razen ako ste se tako dogovorili, da mu boste potni list izročili šele takrat, ko Vam bo izplačal vso kupnino. Samolastno vzeti

bikca nazaj ne smete. Svetujemo Vam, da iztožite (lahko tudi s plačilnim poveljem) od kupca ostanek kupnine in mu nato zarubite kravo, ki jo je dobil v zameno za Vašega bikca. Kravo mu boste namreč lahko zarubili baš radi tega, ker kupec ni lastnik posestva.

Takse za vknjižbo dosmrtnega uživanja. M. C. Pri ocenitvi vrednosti služnosti dosmrtnega preužitka s 5000 din boste plačali za predlog na zadevno vknjižbo 13.50 din takse, za vpis sam pa 55 din. Koliko boste plačali takse pri davčni upravi, Vam ne moremo zanesljivo odgovoriti, ker ne obstajajo dovolj točni zakonski predpisi. Najbrž bo davčna uprava vzela kot vrednost užitka polovico prometne vrednosti uživanega posestva. Navadno smatra davčna uprava, da znaša vrednost enoletnega užitka toliko, kakor enoletna zakupnina, slednja pa znaša okroglo eno dvajsetino vrednosti posestva. Ako gre za dosmrtno uživanje, se vzame kot vrednost užitka 10 letno vrednost. Od omenjene zakupne vrednosti boste plačali 2%, torej 1% prometne vrednosti posestva. Podpis lastnice posestva je treba overoviti ter stane overovitev pri sodišču 19.25 din. — Temeljem sporočene izjave bo vknjižba lahko dovoljena.

Mornariška šola, konjenica, tovarna. L. J. iz M. Za sprejem v nižjo vojno akademijo se zahteva sedaj že višji tečajni izpit. Radi tega pri-

de za Vas v poštev kaka podčastniška šola. Strokovna podčastniška šola mornarice se nahaja v šibeniku ter se gojenci sprejemajo po natečaju, ki se objavlja navadno v juliju. Predpisana starost znaša 16—20 let. Pogoji občajni. — Ker ste dovršili najmanj tri razrede srednje šole, ste lahko sprejeti tudi v strojno šolo vojne mornarice, ki se nahaja v Kumboru. Razpis se objavlja navadno julija. V pogled dobite navedene razpise pri občini in orožniški postaji. — Konjeniška podčastniška šola se nahaja v Zemunu ter so pogoji (razen starosti 18—21 let) za sprejem v njo enaki, kot za sprejem v strokovno šolo mornarice. — Evidence o prostih službah v tovarnah in drugje žal nimamo.

Kdo je dedič? V. Č. Ako se kot mrzlega strica označuje bratranca očeta ali matere, tedaj imata dotična »mrzla« nečakinja in »mrzli« nečak zakonito dedno pravico napram zapuščini mrzlega strica, ako slednji ni zapustil ne otrok, ne staršev, ne starih staršev, niti ne žive več otroci navedenih starih staršev. Potomstvo dedov in babic pokojnika tvori namreč tretje koleno krvnih sorodnikov, katerim pritiče zakonita dedna pravica. — Ako pomeni »mrzli« stric moža prave tete, nima napram njegovi zapuščini nihče izmed navedenih oseb zakonite dedne pravice. Zapuščina bi pripadala državi. Dolžnik bi v slednjem primeru lahko storil, kot ste pisali.

Naznanila

Kmečki tabor 5. maja v Murški Soboti

Priznava za letošnji veliki kmečki tabor, ki ga prireja Kmečka zveza skupno z Zvezo poljedelskih delavcev v nedeljo, 5. maja, v Murški Soboti, so v polnem teku.

Iz vseh delov Slovenije se pripravljajo kmečki ljudje, da bodo ta dan obiskali našo Slovensko krajino in to v času, ko je najlepša, v spomladanskem cvetju in zelenju.

Toda ne bomo šli samo na izlet. Šli bomo, da javno pokažemo in dokažemo kmečko slogo in stanovsko zavednost vsega slovenskega kmečkega ljudstva. Šli bomo v Murško Soboti, da damo novega poguma našim kmečkim tovarišem, ki čuvajo našo severno mejo! Zato: kdor le more, naj pohiti 5. maja na kmečki tabor v Soboti!

Četrtninska voznina na področju ljubljanskega železniškega ravnateljstva je pod 50 B 9 št. 27.057 dovoljena na vseh progah, in sicer za dopotovanje v Soboti od 3. do 5. maja, za odhod iz Soboti od 5. do 7. maja.

Spred tabora je naslednji:
Ob 6 budnica fanfar s stolpa farne cerkve. — Ob 8.30 služba božja v farni cerkvi. — Ob 9.30 slavnostni sprevod skozi mesto na stadion Sk Mure. — Ob 10.30 na istem mestu tabor, na katerem bodo govorili zastopniki Kmečke zveze in Zveze poljedelskih delavcev. — Ob 11.30 slavnostna predstava Dav. Petančičeve igre: »Slovenskega kmeta povest« istotam.

Glede časa odhoda od doma si zapomnite, da morate priti vsi, ki potujete skozi Zidani most ali Celje od doma z onim vlakom, ki pelje v nedeljo, 5. maja, z Zidanega mosta ob 2.40, iz Celja pa ob 3.26. Le oni, ki ste doma ob progi Maribor—Pragersko—Ormož—Ljutomer—Murška Soboti—Hodoš se peljite od doma v nedeljo, dne 5. maja, zjutraj s prvim jutranjim vlakom!

Točnejša navodila za udeležence s podrobnim voznim redom za posamezne proge bodo objavljena v majski številki lista »Orač« in po potrebi tudi v dnevnem časopisu.

Taborski znaki bodo po 1 din in se bodo dobili na dan tabora.

Naš letošnji kmečki tabor mora biti mogočna kmečka prireditve, kakor sta bila to dosedanja kmečka tabora na Brezjah in v Celju! Vse, kar kmečko čuti, 5. maja v Murško Soboti!

Viničarsko-delavski narodni tabor

Strokovna zveza viničarjev ZZZ Ljutomer prireja pod pokroviteljstvom g. bana dr. M. Natlačena viničarsko-delavski narodni tabor ob priliki 20 letnice obstoja viničarske organizacije in ob 10 letnici Viničarske kreditne zadruge, ki bo v nedeljo, 9. junija, (ob vsakem vremenu) v Ljutomeru z naslednjim sporedom:

Na predvečer ob 20 v dvorani Viničarskega doma 20. redni občni zbor Viničarske zveze. — V nedeljo od 7—8 zbiranje udeležencev pred Viničarskim domom, ob 8 sprejem gostov na postaji. Zatem sprevod skozi mesto v župno cer-

kev, kjer bo ob 8.45 sv. maša s cerkvenim govorom. Sv. mašo bo daroval duhovni vodja ZZZ g. Križman Andrej. Pri sv. maši ljudsko petje s spremljanjem viničarske godbe »Slavček«. Po sv. maši odhod pred Katoliški dom, kjer bo ob 10 manifestacijsko zborovanje. Govorili bodo predstavniki naroda in tovariši iz našega strokovnega gibanja.

Vabimo vse viničarje, poljedelske delavce, industrijsko delavstvo, rudarje, stavbince itd. ter vse naše somišljenike! Vabimo vso katoliško in narodno zavedno dijaštvo, akademsko mladino, katoliške mladinske, kulturne in gospodarske organizacije k čim večji udeležbi. Prijave pošljite čimprej!

Ustvarjamo obrambni zid proti komunizmu, gradimo narodno zavednost v naših obmejnih krajih ter se borimo za zboljšanje položaja našega delavstva. Kdor je z nami — naj se tabora udeleži!

Člani ZAKša, ki se udeležijo razstave vina v Svečini v nedeljo, 5. maja, se opozarjajo na zborovanje, ki bo po ogledu razstave med 11. in 12. uro. Zborovanje je za vsakega člana nadvse važno. Popoldne si člani ZAKŠ skupno ogledajo moderno sadno skladišče na sončnem špičniku. Kogar zanima, naj pride!

Trsat ali Split? Kam vas bolj milka? Dva milostna kraja imate na izbiri za priljubljeno binkoštno romanje, združeno s prijetnim izletom po morju: za trsatske romarje na prekrasni otok Rab, za splitske pa na prelepi otok Hvar. Poseben vlak, posebne ladje! Znižana voznina! Za malo denarja veliko zanimivega doživetja! Kdor le more, naj gre! Vsem obveznostim morajo romarji zadostiti naj pozneje do 4. maja. Zahtevajte takoj brezplačna pojasnila! Javite svoj naslov po dopisnici na naslov: »Po božjem svetlu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17—c. 300

Študijska knjižnica v Mariboru. Zaradi preurejanja prostorov bo študijska knjižnica od 1. maja dalje za nedoločen čas zaprta. Prosi se, da se do takrat vse izposojene knjige vrnejo. Kdaj se bo začelo spet z rednim izposojanjem, bo razglašeno v časopisu in na vratih knjižnice.

Brežice. Društvo rejec malih živali sporoča cenj. občinstvu kakor vsem društvom, da priredi 16. junija prvo rejsko efektivno loterijo s sto dragocenimi dobitki v korist in povzdigo reje malih živali. Srečke so omejene na najmanjšo količino in stane posamezna 2 din. Naproša se cenj. javnost, da prisloži na pomoč z nakupom srečk! — Odbor.

DRŽAVA NI SAMO DAR OD ZGORAJ, AMPAK PLOD RESNEGA TRUDA IN DELA DRŽAVLJANOV.

(Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija, ki se dobi za 2 din v prodajalnah Tiškarne sv. Cirila.)

Iz zgodovine topa

Šele, ko so iznašli novo mešanico smodnika, ki je dajala veliko ekspanzivno silo, je bil storjen prvi korak k topovom. V začetku so uporabljali novo snov smodnika kot gonilo nekakega raketnega izstrelka, ki se je, dospевši na cilj, vžgal. Pred 600 leti pa so sestavili cev, postavili vanjo kamenito kroglo in vžgali smodnik v cevi. Plin, ki se je pri tem razvil v zaprti cevi, je vrgel kroglo daleč v sovražno mesto. To je bil predhodnik današnjega topa. Prve ognjene, strelne

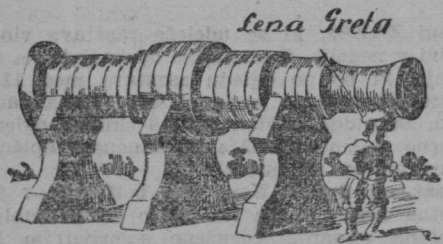


Strelna cev nabojna na voz

cevi so bile zelo nerodne, ker jih niso tako odprtem bojnem polju pa so bile neuporabne. Imele so valjasto obliko in so bile sestavljene iz lesenih dog, katere so vezali z železnimi obroči. Kamenite krogle so bile dolgo v rabi, čeprav so že medtem vpeljali izstreljevanje železnih krogel. Pred 500 leti so strelne cevi že ulivali iz bronu in so jih pri streljanju že nabijali od zadaj. Smodnik se je pri tem vžgal z žarečo železno palico. Pozneje so namah izginile strelne cevi z nabojem od zadaj in se je uvedlo potem nabijanje cevi od spredaj.

Sedaj je bila uporaba ognjenih ali strelnih cevi že obča. Navadno so jih imenovali koncem 14. stoletja bombarde, v Franciji in Italiji celo kanone. Stare strelne cevi so ležale na lesenih, kamenitih ali železnih nepremičnih podstavkih. Če so jih hoteli prenesti, so jih morali naložiti na posebne vozove, ki so se sčasoma izpremenili v današnje lafete.

Sčasoma je dolžina ognjenih cevi rasla, tako da najdemo konec srednjega veka že ognjene cevi ogromnih razsežnosti. Med te moramo



Lena Greta

vsekakor prištevati tako zvano »leno Greto«, »leno Meto« in »leno deklo«, ki so dobile svoj pridevek radi omejenega ali sploh nikakega premikanja. Izstreljevale so več centov težke krogle.

Radi lažjega prenašanja so izgotavljali ognjene cevi iz več delov, ki so jih na bojnem polju šele sestavljali skupaj. Ob vstopu v novi vek so že topove ulivali iz železa. Francozi so njih težo še povrh zmanjšali, nato poenostavili delo topničarjev in cev po-



Star možnar

stavili na kolesa. Šele odslej lahko govorimo o topovih v današnjem smislu. Razen krogel iz železa in kamna, so odslej izstreljevali tudi vžigalne, žareče krogle in še druge najrazličnejše izstrelke.

V 16. stoletju je bil v rabi tudi že možnar, top kratke, zato pa široke strelne cevi. Vanj so nabijali vžigalne, pozneje votle železne krogle, ki so bile napolnjene z razstrelivom in so se razpočile šele, ko so zadele ob trd predmet.

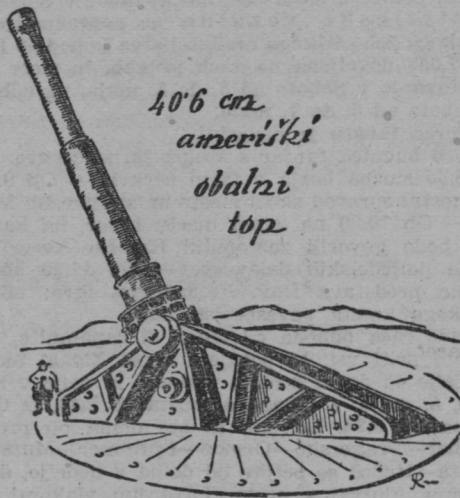
Zelo važno izboljšanje topa je nastalo s tem, da so uvedli v 18. stoletju že davno rab-



Newski možnar
42 cm

ljeno in zopet pozabljeno nabijanje strelnih nabojev zadnje strani strelne cevi, zaradi česar se je povečala hitrost nabijanja vžiganja in izpraznitve naboja. V tej dobi so v rabi že zelo lahki topovi na lafetah, v katere so vpregli konje radi hitrega premikanja. Poleg tega so ulivali — kakor za možnarje — tudi za ostale topove prazne, votle krogle, napolnjene z razstrelivom, ki so se posebno izkazovale v Napoleonovih vojnah.

Z napredovanjem tehnike so se topovi jeli specificirati za različne cilje. Tako vemo, da trdnjavski topovi drugače izgledajo kot oblegovalni topovi. Iz teh vidikov so narodi izgradili tudi ladijske dalekometne topove in

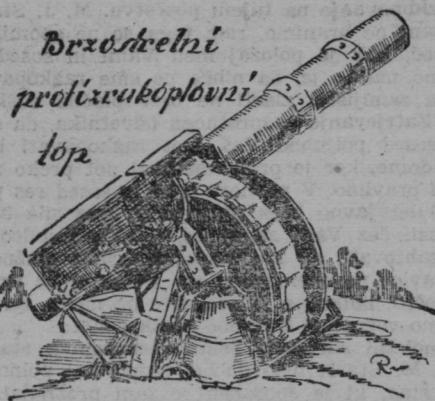


40.6 cm
ameriški
obalni
top

razne vrste obalnih topov, ki imajo še v velikanski daljavi veliko udarno in prebojno moč. Vojne ladje rabijo za medsebojno borbo lažje topove, zato imajo one poleg dalekometnih še brzostrelne topove. Za boje v goratih krajih so potrebni gorski topovi, ki se odlikujejo po svoji lahkoti ter jih zato nakačajo živalim na hrbet.

Tako vidimo, da pozna danes vojna tehnika nešteto vrst topov, ki se pa vse odlikujejo po tem, da se z njimi lahko ravna in tudi dokaj sigurno zadene.

Ker je zadnja krvava svetovna vojna pokazala, da se bo v bodočnosti vršila le rovovska, pozicijska vojna — kar se sedaj dogaja na Maginotovi in Siegfriedovi obrambni črti — je računati s tem, da imajo bodočnost oni topovi, ki imajo veliko udarno silo, čeprav se pri tem mora zmanjšati njih gibljivost in prednost premikanja. To so predvsem protiletalski, protitankovski, minometni, plamenometni in plinometni topovi.



Brzostrelni
protivzrakoplovni
top

Vsekakor je pa v zadnjih letih vojna tehnika v izgradbi topov in razstreliva tako napredovala, da bodo vršili ti izdelki največje razdejanje in grozo.

(Konec)

SMEJTE SE!

Na škotskem so živeli trije bratje. Eden izmed njih je že pred davnimi leti odpotoval v Ameriko. Pred kratkim pa se je vrnil domov. Obogatel je. Doma sta ga čakala brata. Oba sta imela dolgo brado.

»Za božjo voljo! Kakšna pa sta!« jima je vzkliknil Američan, ko ju je zagledal. »Kako da sta si pustila rasti brado?«

»Da, ljubi brat,« sta odvrnila oba, »kaj pa nama je drugega ostalo, ko si vzel pred tridesetimi leti britev s seboj v Ameriko...«

Nadvse varčni Mr. Glace se je mudil v Londonu, kjer si je nekega dne privoščil v restavrantu telečjo pečenko. Čeprav ima Mr. Glace takšen želodec, da spravi lahko dosti pod streho, pečenki vendar ni bil kos. Žalostno jo je gledal. Saj je je bilo še najmanj za eno večerjo. Ali naj jo pusti? Dolgo se je boril sam s seboj. Potem pa je le varčnost zmagala. Pomignil je natakarcu.

»To, kar je ostalo, mi pa zavijte za psa. In plačal bom.«

Še celo nekaj napitnine je dal, ko je vendar tako priceni prišel do nove večerje.

»Hvala,« je rekla natakarica in se kmalu vrnila. »Tole je pa za psička!«

Mr. Glace je začudeno pogledal zavoj. Ali je mar natakarica zavila vse, kar je še od teleta ostalo?

»Le vzemite,« je dejala. »Vse nocojsnje ostanke sem zavila za vašega psička.«

Dama pride na tramvaj in sede nekemu vojaku na čepico.

»Oh, oprostite!« mu reče, ko opazi svojo nerodnost.

»Nič hudega,« se zasmee vojak. »Samo Boga zahvalite, da nimamo takih čelad s konicami!«

UGANITE!

Kako govorimo pravilno: Donava teče ali Donava se izliva v Rdeče morje?

(Donava se izliva v Črno morje.)

(Nikjer, ko smo omisli travo?)

Kako napišemo suha trava s štirimi črkami?

(Seno.)

POIŠCITE!



Brat, ki je pomagal loviti rake, se je skrll. Kje je?

MOSTIN

Moštna esenca Mostin za izdelovanje prvovrstne zdrave domače pijače. 1 steklenica za 150 litrov 20 din. Poštnina povzete, 15 din.

JABLIN

za izdelovanje domače pijače brez dodatka pravega sadjevca. Zavitek za 50 litrov 20 din, s poštnino 26 din.

Drogerija KANC,
Maribor,

Slovenska ulica

Zaloga v Celju:

Trg. Loibner,
Kralja Petra cesta 17

Zaloga v Ptuj:

Drog. Skočir,
Slovenski trg 11

„NEDELJO“
v vsako hišo!



V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK ZASTONJ!

NAJVEČJA DOMAČA
TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternceki

CELJE 24

KLOBUKI, ČEVLJI, NOGAVICE, ROKAVICE, KRAVATE, ROBCI, DEŽNIKI

MALA OZNANILA**SLUŽBE:**

- Kuharica** srednjih let želi službo v župnišču. Dopisi upravi pod »Sposobna 661«.
- Dekle**, 12 let staro, poštenih staršev, vzamem za svojo. Viher Terezija, Tezno-Maribor, Ptujška cesta 118. 653
- Stara, samostojna gospodinja** išče mesto v kakšno menzo ali k orožnikom. Juršič Fani, Grabonoški vrh 40, Sv. Jurij ob Ščavnici. 659
- Hlapec** na kmetijo se sprejme, vojaščine prost ima prednost. Franc Kramberger, Gočova, Sv. Trojica, Slov. gorice. 664
- Majerja z družino** potrebujem. Takojšen nastop. Franc Koželj, Bukovžlak, Teharje. 667
- Kolarskega pomočnika** sprejme Franc Čiček, kolar v Rušah. 669
- Kmečko dekle** za domače delo sprejme gostilna Lešnik, Devica Marija v Brezju pri Mariboru. 671
- Zastopnike(ce), prodajalce(ke)** iz vseh krajev Slovenije iščem. Na Anončni zavod Sax, Maribor pod »100% zaslužek«. 672
- Pridnega močnega fanta**, ki ima veselje do kovačke obrti, sprejme Matej Bregant, Orehova vas. 674
- Iščem družino s štirimi delovnimi močmi** za vsa dela na posestvu. Pogoji povoljni. Vprašati v pisarni »Triglav«, Maribor, Aleksandrova 12. 676
- Ofer se sprejme.** Graščina Slivnica pri Mariboru. 677
- Hlapec**, trezen in pošten, se išče na majhno kmetijo. Vprašati pri poštarju Sv. Marjeta ob Pesnici. 675
- Slikarskega vajenca** sprejme takoj Slavko Gams, slikar in pleskar, Slovenjgradec. 688
- Sprejmeta se 2—3 delavci** za goriško delo. Vprašati: Maribor, Frankopanova 14. 685
- Dva pridna hlapca** sprejme takoj posestvo Prosekdvor, Bresternica, p. Maribor. 686
- Pridno in zanesljivo služkinjo** sprejme Vošnjak, Ptuj, nad pošto. 683
- Majerja**, 4—5 delovne moči, potrebujem takoj. Vprašati pri: Lubienski Stane, Jareninski dol, Jarenina. 623
- Zanesljivo in večšo dekle** potrebujem za krave (3—4). Naslov v upravi. 581

POSESTVA:

- Kupim posestvo** v bližini Maribora, 3—10 oralov. Ponudbe na upravo pod »Zadnja cena 681«.
- Pozor!** Kupimo raznovrstna majhna posestva v okolici Maribora in Celja, vsa v dobrem stanju, po primerni ceni. Ponudbe na: Cotter Martin, Pobrežje-Maribor, Prečna ulica 2. 682
- Prodajam skupaj ležeče posestvo**, 12 oralov, s poslopji. Jurij Ferlan, Smolinci 60, Sv. Anton v Slovenskih goricah. 662
- Prodajam hišo** pri cesti. Jarenina 25. 666
- Prodajam gostilno, mesarijo** in 4 orale zemlje. A. Gamsler, Zg. Sv. Kungota. 668
- Enodružinska hiša** na prodaj. Bobonec 77, Razvanje pri Mariboru. 673

RAZNO:

- Soba se da v najem šivilji** na deželi. Naslov v upravi. 687
- Firnež**, barve, lake, čopiče itd. kupite poceni pri Franjo Hanl, Maribor, Orožnova ulica 3, nasproti Mestne hranilnice. Prepričajte se pred nakupom! 663
- Proda se okrog 400 pšeničnih in žitnih škob.** Izve se: Franc Potočnik, Orožnova 9. 670
- Dobro in lepo kisló zelje** kupi Lovrec, Vodnikov trg, vrsta olja. 680
- Prodajam poceni čevljarjski stroj** (Hohlmaschine). Karel Kumar, Maribor, Pobreška 9. 678
- Trsje**, divjak, vkorenichen, »Goete 9«, zelo ugodno na prodaj. Curk, Vinarje 185, Maribor. 660
- Podpisani naznanjam**, da imam v svoji trgovini rezan les, cement, apno, trboveljski premog po dnevni ceni na prodaj. Se priporoča Miha Brenčič, trgovec, Ptuj, Ormoška cesta 3. 647
- Cepljeno trsje** in korenjake prodaja Turin, Mordavice, p. Studenec pri Poljčanah. 362
- Nogavice** (lastni izdelki, znižane cene), pletenine, perilo kombineže, volna, rute, odeje, koce, platno, obleke itd. Trgovina »Mara«, Oset, Koroška cesta 26 (poleg tržnice). 636
- Štufe, kamgarne, volne, platno**, pisano in belo, tiske, klobuke, perilo, nogavice in razno drugo manufakturo v veliki izbiri in nizkih cenah dobite samo v Tušakovi trgovini pri Sv. Antonu. Ne odlašajte in pohitite z nakupom! 629
- Cepljene trte**, obvarovane od črvov (ogrcov), lepo razvite in dobro ukoreninjene nudi, dokler traja zaloga, L. trsničarska zadruga v Sloveniji, p. Juršinci pri Ptuj. Cenik zastonj! 114

Birmanske ure kupite dobro in poceni pri grajskem urarju v Mariboru. 615

Linolej, voščeno platno, preproge, zavese, odeje kupite najceneje pri »Obnova« F. Novak, Jurčičeva 6. 384

MOSTIN za napravljanje izvrstne domače pijače. Steklenica 20 din. Drogerija I. Thür, Maribor, Gosposka ulica 19. 525

Cepljene trte, korenjake, ameriške ključke in sadno drevje razpošilja v prvovrstni kvaliteti drevesnica Gradišnik, Šmarjeta pri Celju. 218

Kupim hrastove doge za sode in hrastove hlode. Plačam dobro. Ledinek Payel, Maribor, Gozdna 6. 555

Moštna esenca, izvrsten izdelek, za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Cena steklenici 20 din. Dnevna razpošiljatev. Ivan Pečar, trg. kemikalije etc., Maribor, Gosposka 11. 490

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, dlako arovce, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najboljšje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica 15. 11

Halo! Pomlad! Leto! OSTANKI mariborskih tekstilnih tovarnen, dobro uporabni, pristnobarvni, brez napak! »Paket serija H« 15—18 m prima oxfordov, turing in frenšev za posebno močne moške srajce v izbrano lepih vzorcih. »Paket serija M« 15—18 m za ženske obleke, dečke in predpasnike, deleni, kreton, druk, crepi itd. v najlepši sestavi. Vsak paket poštine prosto 150 din. Za enako ceno dobavimo gornja paketa tudi mešano, vsakega polovico. »Paket serija Z« 3—3.20 m dobrega sukna za moško obleko, damski kostum, damski ali moški plašč, in sicer: Z-1 130.—, Z-2 160.—, Z-3 200.—, Z-4 250.— in Z-5 300.— din. Vsak paket poštine prosto, pri dveh ali več paketih primeren popust. Neodgovarajoče zamenjam! Navedene cene veljajo samo tako dolgo, dokler traja zaloga. Pričakujem cenjena naročila in beležim s spoštovanjem **RAZPOŠILJALNICA KOSMOS**, Maribor, Razlagova ulica 24/II.

Redni letni občni zbor I. Trsničarske zadruge v Sloveniji pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah, r. z. z. o. z., bo 2. maja 1940 ob 8. uri v gostilni Kaučič v Juršincih. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1939. 4. Sprememba pravil, oziroma prilagoditev novemu združnemu zakonu. 5. Slučajnosti. — Ako bi občni zbor ob določenih uri ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepal brezpogojno. — Načelnik. 684

HALO!

Velika odprodaja manufakturnega blaga radi odselitve! Prodajamo 10—20% ceneje od znano nizke in stare cene. Zato pohitite vsi v **ČEŠKI MAGAZIN** MARIBOR (pri glavni policiji). Ne zamudite prilike, dokler še traja zaloga! 679

HALO!

Ljudska posojilnica v Celju

zadruga z neomejenim jamstvom

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%, na trimesečno odpoved pa po 5%.

Vse vloge izplačuje točno po dogovoru

KLOBUKE

moške po din 42.—, 52.—, 72.—
otroške po din 30.—, 34.—, 42.—

O BLE KE

PERILO, ČEVLJE, NOGAVICE
itd. kupite najugodnejše pri 422

JAKOB LAH

MARIBOR — GLAVNI TRG 2

Za birmo

venčke, pajčolane, rokavice, nogavice, majice,
lepe srajčke za dečke ter moško in žensko perilo
najceneje pri VIDA, Maribor, Koroška cesta 10.

Želite dolgoročno POSOJILNO na hišo ali po-
sestvo, obrnite se na 665

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR, Aleksandrova cesta 40.

Dobro blago

še po stari ceni dobite pri TRPINU, MA-
RIBOR, VETRINJSKA ULICA 15. 574

Vi potrebujete

preden pa kupite, si oglejte veliko
izbiro OBLEK, KLOBUKOV, PE-
RILA, NOGAVIC, PLAŠČEV itd.
v novi modni trgovini

„LAMA“

Maribor, Jurčičeva 4

Prost ogled! 423

Spominke na sv. birmo

dobite najceneje ter v največji izbiri
v prodajalnah

Tiskarne sv. Cirila, Maribor — Ptuj

Kupujte pri naših inserentih!

V S A K P R E V D A R E N S L O V E N S K I G O S P O D A R Z A V A R U J E

S E B E , S V O J C E I N S V O J E I M E T J E L E P R I

V Z A J E M N I Z A V A R O V A L N I C I V L J U B L J A N I

PODRUZNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice. GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

➡ K R A J E V N I Z A S T O P N I K I V V S A K I F A R I ! ➡

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici

Gosposka ulica 23

v Mariboru

Ulica 10. oktobra

registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

➡ Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. ➡

Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.—.